

The Project Gutenberg EBook of Le malade imaginaire, by Molière

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: Le malade imaginaire

Author: Molière

Translator: Ioannis Polemis

Release Date: August 2, 2011 [EBook #36944]

Language: Greek

Character set encoding: UTF-8

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK LE MALADE IMAGINAIRE ***

Produced by Sophia Canoni. Thanks to Geprge Canonis for his major work in proofreading.

Note: The tonic system has been changed from polytonic to monotonic. The spelling of the book has not been changed otherwise.

Σημείωση: Το τονικό σύστημα έχει αλλάξει από πολυτονικό σε μονοτονικό. Η ορθογραφία του βιβλίου κατά τα άλλα παραμένει ως έχει.

ΜΟΛΙΕΡΟΥ Ο ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΑΣΘΕΝΗΣ

ΚΩΜΩΔΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ: ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΕΜΗ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ — ΑΘΗΝΑΙ

Ο
ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΑΣΘΕΝΗΣ

ΚΩΜΩΔΙΑ

(1673)

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΡΓΓΑΝ, κατά φαντασίαν ασθενής.
ΜΠΕΛΙΝΑ, σύζυγος του Αργγάν εκ δευτέρου γάμου.
ΑΓΓΕΛΙΚΗ, κόρη του και ερωμένη του Κλεάνθους.
ΛΟΥΙΖΑ, μικρά κόρη του Αργγάν και αδελφή της Αγγελικής.
ΒΕΡΑΛΔΟΣ, αδελφός του Αργγάν.
ΚΛΕΑΝΘΗΣ, εραστής της Αγγελικής.
ΚΥΡΙΟΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ, ιατρός.
ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ, υιός του και εραστής της Αγγελικής.
ΚΥΡΙΟΣ ΠΥΡΓΓΟΝ, ιατρός του Αργγάν.
ΚΥΡΙΟΣ ΦΛΕΡΑΝ, φαρμακοποιός.
ΚΥΡΙΟΣ ΜΠΟΝΦΟΥΑ, συμβολαιογράφος.
ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ, υπηρέτρια.

Δευτερεύοντα πρόσωπα. — Χορεύοντες διακοσμηταί οικιών. — Ο
κοσμήτωρ της ιατρικής σχολής. — Ιατροί. — Ο Αργγάν προλύτης. —
Φαρμακοποιοί με τα γουδιά και τα γουδοχέρια. — Άλλοι βαστάζοντες
κλυστήρια. — Χειρουργοί.

Η σκηνή εις Παρισίους

Ο ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΑΣΘΕΝΗΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ

(Καθισμένος εμπρός εις μίαν τράπεζαν και εξελέγχων με μάρκες τους λογαριασμούς του φαρμακοποιού του).

Τρία και δύο πέντε, και πέντε δέκα, και δέκα είκοσι· τρία και δύο πέντε (διαβάζει). «Επί πλέον την εικοστήν τετάρτην, ένα κλύσμα προεισαγωγικόν, προπαρασκευαστικόν και μαλακτικόν, διά να μαλακώση, να διαβρέξη και να δροσίση τα έντερα του κυρίου . . . ».

Πώς μ' αρέσουν οι λογαριασμοί αυτού του κυρίου Φλεράν, του φαρμακοποιού μου. Όλο και ευγένεια. (Διαβάζει) «τα έντερα του κυρίου . . . τριάντα σόλδια». Ναι, μα κύριε Φλεράν, δεν αρκεί να είναι κανείς μόνο ευγενής, πρέπει να είναι και λογικός και να μη γδαίρνη τους αρρώστους. Τριάντα σόλδια για ένα κλύσμα! Το παρακάνεις, σου το είπα και άλλοτε. Σε άλλους λογαριασμούς μου το είχες βάλει μόνον είκοσι σόλδια· και είκοσι σόλδια, στη γλώσσα των φαρμακοποιών, σημαίνουν δέκα σόλδια. Να τα λοιπόν τα δέκα σόλδια (Διαβάζει). «Επί πλέον, την ιδίαν ημέραν ένα καλό κλύσμα καθαρτικόν, συγκείμενον από διπλόν καθολικόν, ρεβέντι, ροδόμελι και λοιπά, συμφώνως προς την συνταγήν, διά να σαρώση, να πλύνη και να καθαρίση τα υπογάστρια του κυρίου, τριάντα σόλδια». Με συμπαθάς, δέκα σόλδια (Διαβάζει) «Επί πλέον, την εσπέραν της ιδίας ημέρας ένα μαλακτικόν, ηπατικόν, ναρκωτικόν και υπνωτικόν, τριάντα πέντε, σόλδια». Όσο γι αυτό, χαλάλι του· μου έφερε ένα ύπνο θαυμάσιο. Δέκα, δέκα πέντε, δέκα έξη και δέκα επτά σόλδια και έξη δηνάρια (Διαβάζει) «Επί πλέον, την εικοστήν πέμπτην, ένα καλό φάρμακον καθαρτικόν και τονωτικόν, σύνθεσις νωπής κασσίας, σιναμικής και λοιπών, κατά την συνταγήν του κυρίου Πυργγόν, δι' εκκρυσιν και εκκένωσιν της χολής του κυρίου, τέσσερα φράγκα». Α! κύριε Φλεράν, μας κοροϊδεύεις· πρέπει να ζη κάνεις με τους αρρώστους. Ο κύριος Πυργγόν δεν σε διέταξε να γράψης τέσσερα φράγκα. Βάλε, βάλε τρία φράγκα, παρακαλώ. Είκοσι και τριάντα σόλδια. (Διαβάζει). «Επί πλέον, την ιδίαν ημέραν, ένα ποτόν πραϋντικόν και στυπτικόν, για να αναπαυθή ο κύριος, τριάντα σόλδια». Καλό — δέκα και δέκα πέντε σόλδια (Διαβάζει)· «Επί πλέον, την εικοστήν έκτην, ένα κλύσμα αντίφυσον, δι' εκβολήν των αερίων του κυρίου τριάντα σόλδια». Δέκα σόλδια, κύριε Φλεράν (Διαβάζει). «Επίσης το κλύσμα του κυρίου το επαναληφθέν την εσπέραν ως ανωτέρω, τριάντα σόλδια». Κύριε Φλεράν, δέκα σόλδια. (Διαβάζει) Επί πλέον, την εικοστήν εβδόμην ένα καλόν φάρμακον παρασκευασθέν διά να διαλύση και εκβάλη τους κακούς χυμούς του κυρίου, τρία φράγκα». Καλά, είκοσι και τριάντα σόλδια. Χαίρω διότι είσαι λογικός. (Διαβάζει) «Επί πλέον, την εικοστήν ογδόην, μία δόσις από διυλισμένον τυρόγαλον με ζάχαριν, πραϋντικόν, μαλακτικόν, κατευναστικόν και δροσιστικόν του αίματος του κυρίου, είκοσι σόλδια». Καλά — δέκα σόλδια. Ακόμη ένα ποτόν τονωτικόν και προφυλακτικόν παρασκευασθέν με δώδεκα κόκκους παντζεχρίου, με σιρόπι λεμονιού, ροδιών και λοιπών, συμφώνως προς την συνταγήν, πέντε φράγκα». Α! κύριε Φλεράν, μην το παρακάνης, σε παρακαλώ. Αν εξακολουθήσης να είσαι τόσο ακριβός, κανείς δε θα θέλη πεια να είναι άρρωστος: Αρκέσου στα τέσσερα φράγκα. Είκοσι και σαράντα σόλδια. Τρία και δύο πέντε, και πέντε, δέκα, και δέκα είκοσι. Εξήντα τρία φράγκα, τέσσερα σόλδια και έξη δηνάρια. Ωστε λοιπόν αυτόν τον μήνα επήρα ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, έξη, επτά, οκτώ γιατρικά, και ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε έξη, επτά, οκτώ, εννέα, δέκα, ένδεκα, δώδεκα κλύσματα· και τον περασμένο μήνα είχα πάρει δώδεκα

γιατρικά και είκοσι κλύσματα. Δε μου φαίνεται παράξενο πώς δεν είμαι αυτό το μήνα καλύτερα από τον περασμένο. Θα το πω του κυρίου Πυργγόν για να τακτοποιήσει αυτήν την κατάσταση. Έλα, σηκώστε τα αυτά από δω. (Βλέπων ότι δεν έρχεται κανείς και ότι κανείς από τους υπηρέτας του δεν είναι στο δωμάτιόν του). Δεν είναι κανείς, χαμένα πάνε τα λόγια μου, πάντοτε μόνο μ' αφήνουν, δεν υπάρχει τρόπος να τους κρατώ εδώ (κρούει τον επί της τραπέζης μικρόν κώδωνα). Δεν ακούνε καθόλου και το κουδούνι μου δεν κτυπάει δυνατά. Ντρελέν, ντρελέν, ντρελέν. Τίποτα. Ντρελέν, ντρελέν, ντρελέν. Κουφάθηκαν. Τουανέττα! — Ντρελέν, ντρελέν, ντρελέν, ντρελέν. Σαν να μη χτυπούσα καθόλου το κουδούνι. Σκύλλα! πανούργα! Ντρελέν, ντρελέν, ντρελέν. Λύσσα με πιάνει! (δεν κρούει πλέον αλλά φωνάζει) Ντρελέν, ντρελέν, ντρελέν! Παληογύναικο, πήγαινε σ' όλους τους διαβόλους. Είναι σωστό ν' αφήνουν ένα δυστυχημένον άρρωστο έτσι ολομόναχο; Ντρελέν, ντρελέν, ντρελέν. Πόσον είμαι αξιολύπητος! ντρελέν, ντρελέν, ντρελέν. Αχ, Θεέ μου! Θα μ' αφήσουν να πεθάνω εδώ μέσα! ντρελέν, ντρελέν, ντρελέν!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΡΓΓΑΝ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (Εισερχόμενη)
Έφθασα.

ΑΡΓΓΑΝ
Αχ! σκύλλα! αχ! κάθαρμα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (Προσποιείται ότι έχει κτυπήσει στο κεφάλι)
Φριχτό πράγμα αυτή η ανυπομονησία σας! Βιάζεσθε τόσο πολύ, ώστε για να τρέξω, έσπασα το κεφάλι μου στην κώχη ενός φύλλου του παραθυριού.

ΑΡΓΓΑΝ
Αχ! κακούργα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (διακόπτουσα τον Αργγάν)
Αααάχ!

ΑΡΓΓΑΝ
Είνε . . .

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ
Αααάχ!

ΑΡΓΓΑΝ
Είνε μια ώρα . . .

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ
Αααάχ!

ΑΡΓΓΑΝ

Μ' άφησες . . .

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αααάχ!

ΑΡΓΓΑΝ

Σώπαινε λουπόν, πανούργα, να σου τα ψάλω.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Έχετε δίκιο, μα την αλήθεια, να μου τα ψάλετε ύστερα απ' αυτό που έπαθα!

ΑΡΓΓΑΝ

Μ' έκανες να βγάλω το λάρυγγά μου, κάθαρμα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Και σεις μ' εκάνατε να σπάσω το κεφάλι μου. Είμαστε και οι δυο στην ίδια κατηγορία. Μ' άλλα λόγια, είμαστε απαγάδι.

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς! πανούργα . . .

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αν εξακολουθήσετε σεις να με μαλλώνετε, θ' αρχίσω κ' εγώ να κλαίω.

ΑΡΓΓΑΝ

Να μ' αφίσης, κακούργα . . .

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (διακόπτουσα και πάλιν τον Αργγάν)

Αααάχ!

ΑΡΓΓΑΝ

Σκύλλα, θέλεις . . .

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αααάχ!

ΑΡΓΓΑΝ

Τί; θέλει να μου στερήση ακόμα και την ευχαρίστησι να την μαλλώνω;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μαλλώστε με όσο θέλετε· πολύ ευχαρίστως.

ΑΡΓΓΑΝ

Μ' εμποδίζεις, σκύλλα, και με διακόπτεις κάθε φορά.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αν βρίσκετε σεις ευχαρίστησι να με μαλλώνετε, πρέπει κ' εγώ να βρίσκω ευχαρίστησι να κλαίω. Καθένας το γούστο του δεν είν' έτσι; Αααάχ!

ΑΡΓΓΑΝ

Έλα, ας τελειώνωμε πεια. Σήκωσέ τα αυτά από 'δω, πανούργα,

εμπρός! σήκωσέ τα από 'δω (εγείρεται) έγινε καλά το σημερινό μου κλύσμα;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Το σημερινό σας κλύσμα;

ΑΡΓΓΑΝ

Ναι Βγήκε αρκετή χολή;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Εγώ, κύριε, μα την αλήθεια, δεν ανακατεύομαι σ' αυτά· αυτά μόνο ο Φλεράν τα μυρίζεται, αφού πληρώνεται.

ΑΡΓΓΑΝ

Φρόντισε να είνε έτοιμο ζεστό νερό για το άλλο κλύσμα που θα κάνω σε λίγο.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αυτός ο κύριος Φλεράν και ο άλλος ο κύριος Πυργγόν αρκετά διασκεδάζουν με το σώμα σας· καλή αγελάδα έχουνε κι' αρμέγουν. Θάθελα να τους ρωτήσω σαν τι αρρώστεια έχετε που σας δίνουν τόσα γιατρικά.

ΑΡΓΓΑΝ

Σιωπή, αμαθεστάτη! Δεν είνε δική σου δουλειά να εξελέγχης τις συνταγές της ιατρικής. Ειδοποίησε την κόρη μου την Αγγελική νάρθη εδώ. Έχω κάτι να της πω.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Να την πούρχεται ακάλεστη· θα μάντεψε, φαίνεται, τη σκέψι σας.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΑΓΓΕΛΙΚΗ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΑΡΓΓΑΝ

Έλα κοντά, Αγγελική. Ήρθες απάνω στην ώρα. Ήθελα να σου μιλήσω για κάτι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Είμαι έτοιμη να σας ακούσω.

ΑΡΓΓΑΝ

Περίμενε μια στιγμή, (στην Τουανέττα) Δώσε μου το μπαστούνι μου. Θα γυρίσω αμέσως.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Πηγαίνετε γρήγορα, κύριε· πηγαίνετε. Σε μπελάδες μας βάζει ο κύριος Φλεράν.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Τουανέττα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ
Τι;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Για κύτταξέ με λίγο.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ
Ε! σας κυττάζω.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Τουανέττα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ
Ε καλά! τι, Τουανέττα;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Δε μαντεύεις καθόλου γιατί θέλω να σου μιλήσω;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ
Αυτό έλειπε να μην το μαντεύω. Για το φίλο μας δα! Είνε έξη μέρες τώρα που μόνο γι' αυτόν μιλάμε· καμμιά άλλη κουβέντα δεν κάνομε. Και είστε σαν άρρωστη αν δεν μιλάμε, κάθε στιγμή γι' αυτόν.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Αφού το ξαίρεις, γιατί δεν αρχίζεις την κουβέντα πρώτη εσύ; Και γιατί δε με βγάζεις από τον κόπο ν' αρχίζω πρώτη εγώ πάντοτε;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ
Δε μου δίνετε τον καιρό. Έχετε τόσο πολύ αφοσιωθή σ' αυτήν την υπόθεσι ώστε μου είνε δύσκολο να σας προλάβω.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Το ομολογώ· ποτέ δεν κουράζομαι να μιλώ γι' αυτόν και η καρδιά μου επωφελείται με πόθο κάθε στιγμή για ν' ανοίγεται σε σένα. Αλλά πες μου, Τουανέττα, συ κατακρίνεις τα αισθήματα που έχω γι' αυτόν;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ
Κάθε άλλο.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Κάνω άσχημα ν' αφίνωμαι ολόκληρη σ' αυτή τη γλυκεία σκέψι;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ
Δεν είπα εγώ τέτοιο πράγμα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Θα ήθελες να έμενα αναίσθητη στις τρυφερές διαμαρτυρίες του φλογερού πάθους που δείχνει για μένα;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Θεός φυλάξοι!

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Πες μου, καϋμένη. Δε βρίσκεις και συ όπως εγώ, ότι κάτι θείο, κάποια επίδρασις της μοίρας μ' έκανε να τον γνωρίσω, χωρίς να το περιμένω;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Δε βρίσκεις ότι είναι έντιμος άνθρωπος, αφού ανέλαβε την υπεράσπισί μου χωρίς να με γνωρίζη;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Και ότι είναι αδύνατο να φερθή κανείς γενναιότερα;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Είμαι σύμφωνη.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Κι' ότι τώκαν' αυτό με την μεγαλύτερα ευγένεια;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ω! ναι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Δε βρίσκεις, Τουανέττα, ότι είναι πολύ καλοκαμωμένος;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Πάρα πολύ.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Και πολύ ευπαρουσίαστος;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Και βέβαια.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ότι τα λόγια του, όπως κ' οι πράξεις του, έχουν κάτι το ευγενικό;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Κι' αυτό είναι βέβαιο.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Και ότι δεν είναι δυνατόν ν' ακούση κάνεις ερωτικώτερα λόγια απ' όσα μου λέει αυτός;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αλήθεια.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Και ότι δεν μπορεί να γίνη σκληρότερο πράγμα από το να μας εμποδίζουν ν' απολαμβάνωμε την αμοιβαία αγάπη που μας εμπνέει ο θεός;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Έχετε δίκιο.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αλλά, καλή μου Τουανέττα, πιστεύεις πως μ' αγαπάει όσο μου λέει;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αι! όσο γι' αυτό . . . ξαίρω κι' εγώ; Οι προσποιημένες αγάπες μοιάζουν πολύ με τις αληθινές. Σε τέτοια ζητήματα, είδα εγώ ηθοποιούς πρώτης τάξεως.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Α! Τουανέττα, τι είν' αυτά που μου λες; Με τον τρόπο που μου μιλεί, είνε δυνατόν ποτέ να μη μου λήη αλήθεια;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όπως κι' αν έχη, γρήγορα θα φωτισθήτε· κι' αυτό που σας έγραψε χθες πως αποφάσισε να σας ζητήση σε γάμο, θα σας δώση να καταλάβετε αν λήη αλήθεια ή όχι. Θα είνε η καλύτερη απόδειξι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ε! Τουανέττα, αν μ' απατά αυτός, δε θα πιστέψω πλέον κανέναν άντρα, σ' όλη μου τη ζωή.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Να, επιστρέφει ο πατέρας σας.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΑΓΓΕΛΙΚΗ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΑΡΓΓΑΝ

Λουπόν, κόρη μου, έχω να σου πω μιαν είδησι, που ίσως δε θα την περιμένης. Σε ζητούν σε γάμο. Πώς, γελάς; Ω! ναι, πολύ αστείο πράγμα είνε η λέξις γάμος! Δεν υπάρχει τίποτ' αστειότερο για τα κορίτσια. Α! φύσις, φύσις! Η αλήθεια είναι, κόρη μου, ότι έπρεπε πρώτα να σ' ερωτήσω αν θέλεις να παντρευτής.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Οφείλω, πατέρα μου, να κάνω ό,τι θελήσης να με διατάξης.

ΑΡΓΓΑΝ

Είμαι πολύ ευχαριστημένος που η κόρη μου είνε τόσο υπάκουη.

Είνε λοιπόν γεγονός τετελεσμένον. Του έδωκα υπόσχεσι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Είνε καθήκον μου, πατέρα μου, ν' ακολουθώ τυφλώς κάθε θέλησί σου.

ΑΡΓΓΑΝ

Η γυναίκα μου, η μητριά σου, είχε την επιθυμία να σε κάμω καλόγρηα, καθώς και τη μικρή σου αδερφή, τη Λουίζα, και επέμενε πάντοτε σ' αυτό.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (κατ' ιδίαν)

Είχε το λόγο της, η πανούργα.

ΑΡΓΓΑΝ

Και δεν ήθελε καθόλου να συναινέση σ' αυτό το γάμο. Υπερίσχυσε όμως η γνώμη μου, κ' έδωκα το λόγο μου.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αχ! πατεράκο μου, πόσο σ' ευγνωμονώ για όλην αυτή την καλωσύνη σου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (προς τον Αργγάν)

Μα την αλήθεια, σας ευχαριστώ κι' εγώ γι' αυτό· είναι το πειο γνωστικό πράγμα πούχετε κάνει σ' όλη σας τη ζωή.

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν το είδα ακόμα το πρόσωπο· μου είπαν όμως πως θα μείνω ευχαριστημένος κ' εγώ και συ.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Και βέβαια πατέρα μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς; τον έχεις 'δει;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Μια φορά που η συναίνεσίς σας μου δίνει το δικαίωμα να σ' ανοίξω την καρδιά μου, 'δε θα σου κρύψω ότι προ έξι ημερών γνωριστήκαμε κατά τύχη και ότι η συμπάθεια που νοιώσαμε ο ένας για τον άλλον, από την πρώτη φορά που ιδωθήκαμε, τον έκανε να με ζητήσει από σας.

ΑΡΓΓΑΝ

Αυτό δε μου τώπαν. Αλλά είμαι ευχαριστημένος και τόσο το καλύτερο που ήλθαν έτσι τα πράγματα, Λένε πως είναι ψηλός και καλοκαμωμένος νέος.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ναι, πατέρα μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Με ωραίο παράστημα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Χωρίς αμφιβολία.

ΑΡΓΓΑΝ

Ευχάριστος άνθρωπος.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Βεβαίως.

ΑΡΓΓΑΝ

Με ώμορφη φυσιογνωμία.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Πολύ ώμορφη.

ΑΡΓΓΑΝ

Φρόνιμος και από καλή οικογένεια.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ακριβέστατα.

ΑΡΓΓΑΝ

Εντιμότερος.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ο εντιμότερος άνθρωπος του κόσμου.

ΑΡΓΓΑΝ

Μιλεί ωραία τα λατινικά και τα ελληνικά.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αυτό δεν το ξαίρω.

ΑΡΓΓΑΝ

Και θα πάρη την άδεια του γιατρού σε τρεις ημέρες.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αυτός, πατέρα μου;

ΑΡΓΓΑΝ

Ναι. Μήπως δε σου το είπε;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Όχι, μα την αλήθεια, ποιος σας το είπε σας;

ΑΡΓΓΑΝ

Ο κύριος Πυργγόν.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Τον γνωρίζει ο κύριος Πυργγόν;

ΑΡΓΓΑΝ

Ωραία ερώτησις. Πρέπει να τον γνωρίζη, αφού είναι ανηψιός του.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ο Κλεάνθης είνε ανηψιός του κυρίου Πυργγόν;

ΑΡΓΓΑΝ

Ποιος Κλεάνθης; Μιλούμε για κείνον που σε ζήτησε εις γάμον.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ε! ναι.

ΑΡΓΓΑΝ

Λοιπόν! Είνε ανηψιός του κυρίου Πυργγόν γιός του γυναικαδέλφου του, του γιατρού κυρίου Διαφουαρούς, και αυτός ο γιός ονομάζεται Θωμάς Διαφουαρούς και όχι Κλεάνθης· και τον εσυμφωνήσαμε το γάμο αυτό σήμερα το πρωί, ο κύριος Πυργγόν, ο κύριος Φλεράν και εγώ· και αύριο, αυτό τον επίδοξο γαμπρό θα μου τον φέρη ο πατέρας του. Ε; τι συμβαίνει; φαίνεσαι σαν αποχαυνωμένη;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αυτό συμβαίνει, πατέρα μου, γιατί βλέπω πως μου μιλούσες για άλλο πρόσωπο κ' εγώ ενοούσα άλλο.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μα πώς, κύριε, σας πέρασε μια τέτοια κωμική ιδέα; Με τόση περιουσία που έχετε, θέλετε να δώσετε την κόρη σας σ' ένα γιατρό;

ΑΡΓΓΑΝ

Μάλιστα. Τι ανακατεύεσαι συ, πανούργα, αναιδεστάτη;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Θεέ μου! Μην αφαρπάξεσθε. Γιατί με βρίζετε; Δεν μπορούμε τάχα να μιλήσωμε χωρίς να θυμώνωμε; Έτσι, ας μιλήσωμε με ησυχία. Τι λόγο έχετε, σας παρακαλώ, για να κάνετε ένα τέτοιο γάμο;

ΑΡΓΓΑΝ

Ο λόγος είναι ότι, επειδή βλέπω πως είμαι φιλάσθενος και άρρωστος, θέλω να κάνω γαμπρό γιατρό και συγγενείς γιατρούς, για να έχω καλά στηρίγματα στην αρρώστεια μου· για να έχω μέσ' στην οικογένειά μου όλα τα θεραπευτικά μέσα που μου είνε αναγκαία και για να έχω πρόχειρες της γνωμοδοτήσεις και της συνταγές.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Τώρα μάλιστα· είπατε για ποιο λόγο, κ' έτσι μπορούμε ήσυχα να συζητήσωμε. Μα, κύριε, βάλτε το χέρι στην καρδιά σας: είστε άρρωστος;

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς, αχρεία; αν είμαι άρρωστος, λέει; αν είμαι άρρωστος, αδιάντροπη;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ε! ας είνε, κύριε, ας το παραδεχθούμε· (είστε άρρωστος). Ναι, είστε πολύ άρρωστος, σύμφωνοι· και πειο άρρωστος μάλιστα από όσο νομίζετε. Τελείωσε το ζήτημα. Μα η κόρη σας πρόκειται να πάρη έναν άντρα για τον εαυτό της· και μια φορά που δεν είνε κι' αυτή άρρωστη, δεν υπάρχει καμμιά ανάγκη να της δώσετε ένα γιατρό.

ΑΡΓΓΑΝ

Για τον εαυτό μου της δίνω αυτό το γιατρό· και μια φιλόστοργη

κόρη πρέπει να τώχη χαρά της κ' ευχαρίστησί της να πάρη εκείνον που είνε χρήσιμος στην υγεία του Πατέρα της.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μα την αλήθεια, κύριε, μου επιτρέπετε, να σας δώσω μια φιλική συμβουλή;

ΑΡΓΓΑΝ

Σαν τι είδους συμβουλή;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Να τον βγάλετε εντελώς από το νου σας αυτό το γάμο.

ΑΡΓΓΑΝ

Και για ποιο λόγο;

ΤΟΥΑΝΕΤΑ

Για τον απλούστατο λόγο, ότι η κόρη σας δε θα στέρξη ποτέ σ' αυτόν.

ΑΡΓΓΑΝ

Δε θα στέρξη ποτέ;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όχι.

ΑΡΓΓΑΝ

Η κόρη μου;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Η κόρη σας· θα σας πη ότι δεν έχει να κάνη τίποτα με τον κύριο Διαφουαρούς, ούτε με το γιό του Θωμά Διαφουαρούς, ούτε με όλους τους Διαφουαρούς του κόσμου.

ΑΡΓΓΑΝ

Έχω όμως να κάνω εγώ, και εκτός αυτού το κέρδος απ' αυτό το γάμο είναι πολύ μεγαλύτερο παρ' όσον φαντάζεται κανείς. Ο κύριος Διαφουαρούς δεν έχει κανέναν άλλο κληρονόμο παρά μόνον αυτό το γιό του· και ακόμα, ο κύριος Πυργγόν, που δεν έχει ούτε γυναίκα ούτε παιδιά, του δίνει όλη του την περιουσία χάριν αυτού του γάμου· και ο κύριος Πυργγόν βρίσκεται σήμερα με οκτώ χιλιάδες φράγκα εισόδημα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Πρέπει νάχη σκοτώσει πολλούς για να γίνη τόσο πλούσιος.

ΑΡΓΓΑΝ

Οκτώ χιλιάδες φράγκα εισόδημα είνε, νομίζω, κάτι χωρίς να λογαριάσωμε και την περιουσία του πατέρα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όλα αυτά, κύριε, είνε καλά και άγια, μα εγώ — μεταξύ μας — σας συμβουλεύω και πάλι να της διαλέξετε έναν άλλον άντρα. Δεν είνε πλασμένη για να γίνη κυρία Διαφουαρούς.

ΑΡΓΓΑΝ

Εγώ όμως θέλω να γίνη.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ε! Μην το λέτε αυτό.

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς! να μην το λέω αυτό;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όχι.

ΑΡΓΓΑΝ

Και γιατί να μην το λέω;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Γιατί όποιος σας ακούση, θα πη πως δεν σκέπτεσθε τι λέτε.

ΑΡΓΓΑΝ

Ας πη ό,τι θέλει· εγώ σου λέω ότι θέλω να εκτελέση η κόρη μου την υπόσχεσι που έχω δώσει.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Είμαι βεβαία πως δε θα το κάνη.

ΑΡΓΓΑΝ

Θα την αναγκάσω να το κάνη.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Σας λέω πως δε θα το κάνη.

ΑΡΓΓΑΝ

Θα το κάνη, αλλιώς θα την κλείσω στο μοναστήρι.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Σεις;

ΑΡΓΓΑΝ

Εγώ.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Καλά.

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς! καλά;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δε θα την κλείσετε σε κανένα μοναστήρι.

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν θα την κλείσω σε κανένα μοναστήρι;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όχι.

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όχι.

ΑΡΓΓΑΝ

Πολύ αστείο είν' αυτό. Δε θα κλείσω την κόρη μου στο μοναστήρι,
αν θέλω;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όχι, σας λέω.

ΑΡΓΓΑΝ

Και ποιος θα μ' εμποδίσει;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο εαυτός σας.

ΑΡΓΓΑΝ

Ο εαυτός μου;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι, δε θα βαστάξ' η καρδιά σας.

ΑΡΓΓΑΝ

Θα βαστάξει.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αστειεύεστε.

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν αστειεύομαι καθόλου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Η πατρική σας αγάπη δε θα σας αφήσει.

ΑΡΓΓΑΝ

Θα μ' αφήσει.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Κάνα — δυο δάκρυα, ένα αγκάλιασμα, ένα πατεράκο μου, έτσι,
γλυκοπρόφερτο, είνε αρκετά για να σας συγκινήσουν.

ΑΡΓΓΑΝ

Όλα αυτά δε θα μου κάνουν τίποτα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι, ναι!

ΑΡΓΓΑΝ

Σου λέω πως δε θα μεταβάλω καθόλου το σκοπό μου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αυτά είνε λόγια.

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν είνε καθόλου λόγια.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Θεέ μου! σας ξαίρω δα, είστε φυσικά πολύ καλός.

ΑΡΓΓΑΝ (με παραφοράν)

Δεν είμαι καθόλου καλός, και είμαι κακός όταν θέλω.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μη συγχίζεστε, κύριε. Δε συλλογίζεστε πως είστε άρρωστος.

ΑΡΓΓΑΝ

Την προστάζω απολύτως να ετοιμαστή να πάρη τον άντρα που λέω.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Κ' εγώ της απαγορεύω απολύτως να τον πάρη.

ΑΡΓΓΑΝ

Δε μου λες, σε παρακαλώ, πού βρίσκεσαι; Και πώς την τόλμη ν' αυθαδιάζης έτσι εσύ, μια τιποτένια υπηρέτρια μπροστά στον αφέντη σου;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όταν ο αφέντης δε συλλογίζεται τι κάνει, μια λογική υπηρέτρια έχει το δικαίωμα να τον σωφρονίζει.

ΑΡΓΓΑΝ (ορμά κατ' απάνω της)

Α! αθυρόστομη! θα σε κάνω τ' αλατιού.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (αποφεύγει τον Αργγάν παρεμβάλλουσα μεταξύ εαυτής και εκείνου ένα κάθισμα)

Είνε καθήκον μου να μη σας αφίνω να κάνετε πράγματα που μπορούν να εκθέσουν την υπόληψί σας.

ΑΡΓΓΑΝ (την κυνηγά με το μαστούνι του γύρω από το κάθισμα)

Στάσου, στάσου να σε μάθω εγώ να μιλάς,

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (προφυλάσσεται εις μέρος όπου δεν ημπορεί να την φθάση ο Αργγάν).

Σας είπα, είνε καθήκον μου να μη σας αφίνω να κάνετε τρέλλες.

ΑΡΓΓΑΝ (την κυνηγά)

Σκύλλα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (τον αποφεύγει)

Όχι, δεν θα συναινέσω ποτέ σ' αυτό το γάμο.

ΑΡΓΓΑΝ (την κυνηγά)

Αχρειοτάτη!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (τον αποφεύγει)

Δε θέλω να παντρευθή το Θωμά Διαφουαρούς σας.

ΑΡΓΓΑΝ (την κυνηγά)

Κάθαρμα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (τον αποφεύγει)

Και θ' ακούση πειο πολύ εμένα παρά σας.

ΑΡΓΓΑΝ (σταματά)

Αγγελική, δε μου πιάνεις αυτή την πανούργα;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Μα, πατέρα μου, θα βλάψουν την υγεία σας αυτά που κάνετε.

ΑΡΓΓΑΝ (προς την Αγγελικήν)

Αν δεν την πιάσης, θα σου δώσω την κατάρα μου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (απερχομένη)

Κ' εγώ θα την αποκληρώσω, αν σας υπακούση.

ΑΡΓΓΑΝ (ρίπτεται στο κάθισμά του)

Αχ! δεν μπορώ πεια! Μ' αυτά θα με κάνετε να πεθάνω.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΜΠΕΛΙΝΑ — ΑΡΓΓΑΝ

ΑΡΓΓΑΝ

Αχ! γυναικούλα μου; έλα κοντά μου.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Τι έχεις, αντρούλη μου:

ΑΡΓΓΑΝ

Έλα, τρέξε να με νοιώσης.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Τι τρέχει λοιπόν; τι συμβαίνει, παιδί μου;

ΑΡΓΓΑΝ

Αγαπημένη μου!

ΜΠΕΛΙΝΑ

Αγαπημένε μου!

ΑΡΓΓΑΝ

Μ' εσύγχισαν!

ΜΠΕΛΙΝΑ

Ω! τον καύμένο τον αντρούλη μου! Πώς σ' εσύγχισαν, αγάπη μου;

ΑΡΓΓΑΝ

Η πανούργα η Τουανέττα σου ποτέ άλλοτε δεν ήταν τόσο αυθάδης.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Μην εξάπτεσαι λοιπόν.

ΑΡΓΓΑΝ

Μ' έκανε έξω φρενών, αγάπη μου.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Ησύχασε, παιδί μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Είνε μια ώρα τώρα που μου εναντιώνεται σε ό,τι θέλω να κάνω.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Καλά, ησύχασε, ησύχασε.

ΑΡΓΓΑΝ

Είχε την αναίδεια να μου πη πως δεν είμαι άρρωστος.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Είνε αδιάντροπη.

ΑΡΓΓΑΝ

Εσύ, αγάπη μου, το ξαίρεις πως είμαι άρρωστος, ε;

ΜΠΕΛΙΝΑ

Ναι, καρδούλα μου, δεν έχει δίκηο.

ΑΡΓΓΑΝ

Αυτή η πανούργα θα με πεθάνη, αγάπη μου.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Κουνήσου απ' τη θέση σου!

ΑΡΓΓΑΝ

Αυτή φταίει για όλη τη χολή που βγάζω.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Μη στενοχωρήσαι τόσο πολύ.

ΑΡΓΓΑΝ

Είνε τόσος καιρός που σου λέω να τη διώξεις.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Θεέ μου! δεν υπάρχει υπηρέτης, δεν υπάρχει υπηρέτρια, παιδί μου, που να μην έχουν τα ελαττώματά τους. Είμαστε αναγκασμένοι κάποτε να υποφέρουμε τα ελαττώματά τους, όταν έχουν και μερικά προτερήματα. Αυτή είνε επιτήδεια, περιποιητική, πρόθυμη και προ πάντων πιστή. Και τώρα, καθώς ξαίρεις, πρέπει κανείς να λαμβάνη μεγάλη πρόβλεψη για κείνους που παίρνει στην υπηρεσία του (φωνάζει) Τουανέττα!

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΜΠΕΛΙΝΑ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Κυρία!

ΜΠΕΛΙΝΑ

Γιατί έκανες τον αφέντη σου να θυμώσει;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (με μειλίχιον ύφος)

Εγώ, κυρία; Δεν καταλαβαίνω τι θέλετε να μου πείτε. Εγώ πάντοτε φροντίζω να φαίνωμαι στον κύριο ευχάριστη για όλα τα ζητήματα.

ΑΡΓΓΑΝ

Α! την πανούργα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μας είπε πως θέλει να παντρέψει την κόρη του με το γιού του κυρίου Διαφουαρούς· εγώ του είπα πως είναι καλή αυτή η τύχη, αλλά νομίζω πως θάταν καλύτερα να την βάλω σ' ένα μοναστήρι.

ΜΠΕΛΙΝΑ (στον Αργγάν)

Δεν υπήρχε λόγος να θυμώσης γι' αυτό. Βρίσκω μάλιστα πως έχει και δίκηο.

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι! την πιστεύεις, αγάπη μου; αυτή είναι κακούργα! Μου εξεστόμισε χίλιες αυθάδιες.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Ναι, ναι, σε πιστεύω, αγάπη μου. Ησύχασε τώρα — άκουσε Τουανέττα· αν τον ξανακάνης τον άντρα μου να θυμώσει, θα σε διώξω. Έλα, δώσε μου τώρα το πανωφόρι του με τη γούνα και μερικά προσκέφαλα, να τον βάλω να καθήσει καλά. (στον Αργγάν) Πώς κάθεται έτσι; χώσε το σκουφάκι σου καλά ως τ' αυτιά σου. Από τίποτ' άλλο δε συναχώνεται κανείς τόσο εύκολα όσο από τ' αυτιά.

ΑΡΓΓΑΝ

Πόσο με υποχρεώνεις, αγάπη μου, με τις περιποιήσεις που μου κάνεις!

ΜΠΕΛΙΝΑ (τακτοποιούσα τα προσκέφαλα γύρω από τον Αργγάν)

Ανασηκώσου για να βάλω αυτό από κάτω· έτσι. Ας βάλωμε αυτό για στήριγμα και κείνο το άλλο πλευρό· έτσι. Αυτό ας το βάλωμε πίσω από την πλάτη και αυτό το άλλο για ν' ακουμπάη το κεφάλι.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (θέτουσα αποτόμως ένα προσκέφαλο επάνω εις το κεφάλι του)

Και αυτό για να σας κρατή ήσυχο.

ΑΡΓΓΑΝ (σηκώνεται με θυμόν και ρίπτει τα προσκέφαλα στην

Τουανέττα η οποία φεύγει).

Α, κακούργα, θέλεις να με σκάσης.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΜΠΕΛΙΝΑ

ΜΠΕΛΙΝΑ

Έλα, έλα! τι είναι αυτά;

ΑΡΓΓΑΝ (ρίπτεται στο κάθισμά του)

Α! δεν αντέχω πεια.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Γιατί παραφέρεσαι έτσι; εκείνη ενόμιζε πως τώκανε για καλό.

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν ξαίρεις, αγάπη μου, τι κακίες έχει μέσα της αυτή η αυθάδης.

Α! πως μ' εσύγχισε! Πρέπει να πάρω απάνω από οκτώ γιατρικά και να κάμω επάνω από δώδεκα κλύσματα για νάρθω πάλι στα συγκαλά μου.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Καλά, καλά, αγάπη μου· ησύχασε λίγο, ησύχασε.

ΑΡΓΓΑΝ

Αγάπη μου, συ είσαι η μόνη μου παρηγοριά.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Χρυσό μου παιδί!

ΑΡΓΓΑΝ

Και για να σου δείξω την ευγνωμοσύνη μου για την αγάπη σου, καρδούλα μου, θέλω να κάνω, καθώς σου είπα, τη διαθήκη μου.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Αχ! αγάπη μου, μην αναφέρης τέτοια πράγματα, σε παρακαλώ· δεν μπορώ να υποφέρω τέτοια σκέψη. Και μόνο η λέξι διαθήκη με κάνει ν' ανατριχιάζω από τη λύπη.

ΑΡΓΓΑΝ

Σου είχα πει να συνεννοηθής γι' αυτό με το συμβολαιογράφο σου.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Μέσα είνε· τον έφερα μαζί μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Πες του νάρθη, αγάπη μου.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Αχ! αγάπη μου, όταν μια γυναίκα αγαπάη πολύ τον άντρα της δεν είναι σε θέση να σκέπτεται τέτοια πράγματα.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

Ο κύριος ΜΠΟΝΦΟΥΑ — ΜΠΕΛΙΝΑ — ΑΡΓΓΑΝ

ΑΡΓΓΑΝ

Έλάτε κοντά, κύριε Μπονφουά· ελάτε κοντά. Πάρτετε ένα κάθισμα, σας παρακαλώ. Η γυναίκα μου μού είπε, κύριε, πως ήσαστε πολύ έντιμος άνθρωπος και καθ' αυτό ένας από τους φίλους της· της ανέθεσα λοιπόν να σας μιλήσω για μια διαθήκη που θέλω να κάνω.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Αλλοίμονο! Είμαι εντελώς ανίκανη να μιλήσω για τέτοια πράγματα.

ΜΠΟΝΦΟΥΑ

Μου εξήγησε, κύριε, την πρόθεσί σας και τι σκέπτεσθε να κάνετε γι' αυτήν. Έχω όμως να σας πω επί του προκειμένου πως δε θα μπορούσατε να δώσετε τίποτα στη γυναίκα σας διά της διαθήκης σας.

ΑΡΓΓΑΝ

Και γιατί;

ΜΠΟΝΦΟΥΑ

Γιατί αντιβαίνει εις το έθιμον. Αν ευρίσκεθε σε χώρα που ισχύει το γραπτόν δίκαιον, θα ημπορούσατε να το κάνετε· αλλά στο Παρίσι και σ' όλα τα μέρη όπου ισχύουν τα έθιμα, στα περισσότερα τουλάχιστον, αυτό δεν μπορεί να γίνη· και η διαθήκη θα ήταν άκυρος. Το μόνον ευεργέτημα που μπορούν να κάμουν μεταξύ των ένας άντρας και μία γυναίκα, διατελούντες εις γάμου κοινωνίαν, είνε η αμοιβαία δωρεά μεταξύ ζώντων· άλλα και πάλι δεν πρέπει να υπάρχουν τέκνα, ή αμφοτέρων των συζύγων ή του ενός εξ αυτών, κατά τον θάνατον του πρώτου αποθνήσκοντος.

ΑΡΓΓΑΝ

Πολύ παράλογο έθιμο να μη μπορή ένας σύζυγος ν' αφήση ό,τι θέλει στη γυναίκα, που τον αγαπά τρυφερότατα και που τον νοιάζεται τόσο πολύ! Θα ήθελα να συμβουλευθώ και το δικηγόρο μου, να 'δω τι θα ημπορούσα να κάνω.

ΜΠΟΝΦΟΥΑ

Δεν πρέπει να καταφύγετε σε δικηγόρους, διότι αυτοί είναι συνήθως πολύ αυστηροί σ' αυτά τα ζητήματα και φαντάζονται πως είναι μεγάλο έγκλημα να διαθέτη κανείς την περιουσία του παρά τας διατάξεις του νόμου. Βρίσκουν παντού δυσκολίες και δεν έχουν ιδέα από περιστροφάς της συνειδήσεως. Υπάρχουν άλλοι τους οποίους μπορείτε να συμβουλευθήτε, που είναι πειο βολικοί, που ξαίρουν τον τρόπο να περνούν αθορύβως επάνω από το νόμο και να παρουσιάζουν ως δίκαιον εκείνο το οποίον δεν επιτρέπεται· που ξαίρουν να εξομαλύνουν κάθε δυσκολία σε κάθε υπόθεσι και να βρίσκουν τα μέσα να υπεκφεύγουν το έθιμον με κάποιαν έμμεσον ωφέλειαν. Αν δεν εγίνοντο αυτά, σε ποιο σημείο θα εφθάνατε; Πρέπει να διευκολύνετε τα πράγματα· άλλως τε δε θα κάναμε τίποτα και δε θάδινα ούτε μια πεντάρα για το επάγγελμά μας.

ΑΡΓΓΑΝ

Η γυναίκα μου, κύριε, μου είχε πει πως ήσαστε πολύ επιτήδειος και πολύ τίμιος άνθρωπος. Τι μπορώ, σας παρακαλώ, να κάνω για να της δώσω την περιουσίαν μου και να την στερήσω απ' τα παιδιά μου;

ΜΠΟΝΦΟΥΑ

Τι μπορείτε να κάνετε; Μπορείτε πολύ καλά να εκλέξετε ένα στενόν φίλον της κυρίας σας και ν' αφήσετε σ' αυτόν διά της διαθήκης σας και με όλους τους νομίμους τύπους όσο ποσόν θέλετε και ο φίλος αυτός κατόπιν να της αποδώσει όλο το ποσόν. Μπορείτε ακόμη να υπογράψετε χρεωστικά ομόλογα όχι ύποπτα σε διαφόρους δανειστάς, οι οποίοι θα δανείσουν τ' όνομά των στη γυναίκα σας και θα της δώσουν συγχρόνως ένα έγγραφον, το οποίον θα αναφέρει ότι τα χρέη αυτά είνε εικονικά. Μπορείτε επίσης, ενόσω ακόμα είσθε εν τη ζωή να της δώσετε μετρητά ή συναλλάγματα πληρωτέα εις τον κομιστήν.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Αχ! Θεέ μου! Δεν πρέπει να ζαλίζεσαι για τέτοια πράγματα. Αν είναι να σε χάσω, αγόρι μου, δε θέλω πλέον να μείνω στον κόσμο.

ΑΡΓΓΑΝ

Αγάπη μου!

ΜΠΕΛΙΝΑ

Ναι, αγαπημένε μου, αν είμαι τόσο πολύ άτυχη να σε χάσω . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Γυναικούλα μου!

ΜΠΕΛΙΝΑ

Η ζωή δε θα είναι πλέον τίποτα για μένα . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Αγαπημένη μου!

ΜΠΕΛΙΝΑ

Και θα σ' ακολουθήσω στον άλλον κόσμο, για να νοιώσης την αγάπη που σου έχω.

ΑΡΓΓΑΝ

Μου ραγίζεις την καρδιά, αγάπη μου. Παρηγορήσου, σε παρακαλώ.

ΜΠΟΝΦΟΥΑ (στην Μπελίνα)

Τα δάκρυα αυτά είναι παράκαιρα· άλλως τε, τα πράγματα δεν έφθασαν ακόμη ως εκεί.

ΜΠΕΛΙΝΑ.

Αχ! κύριε, δεν ξαίρετε τι θα πη θερμή αγάπη συζύγου.

ΑΡΓΓΑΝ

Η μόνη μου λύπη, αν πεθάνω, αγαπημένη μου, είναι ότι δεν απόκτησα ένα παιδί από σένα. Ο κύριος Πυργγόν μου είπε ότι θα με κάνη να το κατορθώσω.

ΜΠΟΝΦΟΥΑ

Αυτό μπορεί να γίνη ακόμα.

ΑΡΓΓΑΝ

Πρέπει, αγάπη μου, να κάνω τη διαθήκη μου με τον τρόπο που λέει ο κύριος· αλλά για κάθε ενδεχόμενον, θέλω να σου εγχειρίσω

αμέσως είκοσι χιλιάδες φράγκα χρυσά που έχω κρυμμένα μέσα στο ντουλάπι του τοίχου του κρεββατιού μου και δύο συναλλάγματα πληρωτέα στον κομιστή. Το ένα μου το χρωστά ο κύριος Δάμων και το άλλο ο κύριος Γεράντης.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Όχι, όχι! δε θέλω τίποτ' απ' αυτά! Αχ! . . . Πόσα είπες πως έχεις στο ντουλάπι του τοίχου;

ΑΡΓΓΑΝ

Είκοσι χιλιάδες φράγκα, αγάπη μου.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Μη μου μιλής για χρήματα, σε παρακαλώ! Αχ! . . . Τι ποσόν αντιπροσωπεύουν τα δύο συναλλάγματα;

ΑΡΓΓΑΝ

Το ένα, φυλλάτη μου, τέσσερες χιλιάδες φράγκα και το άλλο έξη.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Όλα τα χρήματα του κόσμου, αγάπη μου, είναι μηδέν μπροστά σε σένα.

ΜΠΟΝΦΟΥΑ (στον Αργγάν) Θέλετε να προβούμε στη σύνταξι της διαθήκης;

ΑΡΓΓΑΝ

Μάλιστα, κύριε· θα είμαστε όμως καλύτερα μέσα στο μικρό μου γραφείο. Οδηγήσέ με, εκεί σε παρακαλώ, αγάπη μου.

ΜΠΕΛΙΝΑ Πάμε, καημένο μου παιδί.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Να τους που έρχονται μαζί μ' ένα συμβολαιογράφο· άκουσα να μιλούν για διαθήκη. Δεν κοιμάται η μητριά σας. Χωρίς άλλο κάποια συνωμοσία κάνει εναντίον των συμφερόντων σας και προσπαθεί να μπλέξη σ' αυτή τον πατέρα σας.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ας διαθέση την περιουσία του όπως θέλη, αρκεί να μη διαθέση την καρδιά μου. Βλέπεις, Τουανέττα, τι εκβιαστικά σχέδια τον κάνουν να καταστρώνη. Μη μ' εγκαταλείψης, σε παρακαλώ, στην απελπισία που βρίσκομαι.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Εγώ να σας εγκαταλείψω; καλύτερα έχω να πεθάνω. Του κάκου προσπαθεί η μητριά σας να με κάνη εμπιστεμένη της και να θέλη να με ανακατέψη στα συμφέροντά της, ποτέ μου δεν κατώρθωνα να τη συμπαθήσω· πάντοτε ήμουν με το μέρος σας. Αφήστε με να κάνω ό,τι ξαίρω: θα μεταχειριστώ κάθε τρόπο για να σας υπηρετήσω· αλλά για

να σας υπηρετήσω με καλύτερο αποτέλεσμα πρέπει ν' αλλάξω τακτική, να κρύβω δηλαδή τον ζήλο που έχω σε σας και να προσποιούμαι πως ενδιαφέρομαι για τον πατέρα σας και για τη μητριά σας.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Προσπάθησε, σ' εξορκίζω, να ειδοποιήσης τον Κλεάνθη για το γάμο που συμφώνησαν.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δεν έχω κανέναν άλλο να μεταχειρισθώ γι' αυτή τη δουλειά παρά μόνο το γέρο τοκογλύφο, τον καραγκιόζη. Αυτό δε θα μου κοστίσει παρά λίγα γλυκά λογάκια και είμαι πρόθυμη να τα ξοδέψω για χάρη σας. Απόψε είναι πολύ αργά· αύριο όμως πρωί πρωί θα τον στείλω να ζητήσει τον Κλεάνθη και θα είναι κατενθουσιασμένος να . . .

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

ΜΠΕΛΙΝΑ (από μέσα) — ΑΓΓΕΛΙΚΗ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΜΠΕΛΙΝΑ
ΤΟΥΑΝέττα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (στην Αγγελική) Με φωνάζει. Καληνύχτα. Έχετε πεποίθησι σε μένα.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Το δωμάτιον του Αργγάν)

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΚΛΕΑΝΘΗΣ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (μη αναγνωρίζουσα τον Κλεάνθη) Τι ζητείτε, κύριε;

ΚΛΕΑΝΘΗΣ
Τι ζητώ;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Α! α! σεις είστε. Τι έκπληξις! Τι έρχεστε να κάμετε εδώ;

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Έρχομαι να μάθω ποια τύχη μου επιφυλάσσεται· να μιλήσω στην αγαπημένη μου Αγγελική, να την ρωτήσω τι αισθάνεται για μένα και τι αποφάσισε για τον απαίσιον εκείνο γάμο, για τον οποίον με

ειδοποίησε.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι· μα δεν μπορείτε έτσι, με τόση ελευθερία να της μιλήσετε της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ: πρέπει να βρεθή τρόπος· σας είπαν νομίζω πως την προσέχουν και την έχουν περιωρισμένη και δεν την αφήνουν ούτε να βγη έξω ούτε να μιλήση με κανένα· κι' ας είν' καλά η περιέργεια της γρηάς θείας της, γιατί' έτσι μόνο μας άφησαν να πάμε στο θέατρο, όπου την είδατε και την αγαπήσατε. Και δε βγάλαμε ούτε λέξι απ' το στόμα μας γι' αυτό που συνέβη.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Γι' αυτό κ' εγώ, δεν έρχομαι εδώ ως Κλεάνθης και με το πρόσχημα του εραστή της· αλλά ως φίλος του δασκάλου της της μουσικής από τον οποίον επήρα την άδεια να πω πως με στέλνει στη θέση του.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Να ο πατέρας της. Βγήτε μια στιγμή και αφήστε με να του 'πω πως τον ζητάτε.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΡΓΓΑΝ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΑΡΓΓΑΝ (νομίζων ότι είναι μόνος και χωρίς να βλέπη την ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ)

Ο κύριος Πυργγόν μου είπε να κάνω κάθε πρωί περίπατο στην κάμαρά μου, δέκα φορές απάνω και δέκα φορές κάτω· ελησμόνησα όμως να τον ρωτήσω αν πρέπει να το κάνω του μήκους ή του πλάτους.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Κύριε, κάποιος . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Μίλα σιγά, συχαμένη! Μου τράνταξες το μυαλό Δε συλλογίζεσαι πως δεν πρέπει να μιλή κανείς δυνατά στους αρρώστους;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ήθελα να σας πω, κύριε . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Μίλα σιγά, σου είπα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Κύριε . . . (κάνει πως μιλεί).

ΑΡΓΓΑΝ

Ε;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Λέω πως . . . (προσποιείται πως μιλεί).

ΑΡΓΓΑΝ

Τι μου λες;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Λέω πως κάποιος θέλει να σας μιλήση.

ΑΡΓΓΑΝ

Ας έρθη.

(Η Τουανέττα νεύει εις τον Κλεάνθη να παρουσιασθή)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΚΛΕΑΝΘΗΣ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Κύριε . . .

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (στον Κλεάνθη)

Μη μιλήτε τόσο δυνατά· υπάρχει φόβος να τραντάξετε το μυαλό του αφέντη.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Είμαι κατενθουσιασμένος, κύριε, που σας βρίσκω όρθιο, και που βλέπω πως είστε καλύτερα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (με προσποιητόν θυμόν)

Πώς είπατε; είναι καλύτερα; Ψέματα. Ο κύριος είνε πάντοτε άσχημα.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Άκουσα πως είνε καλύτερα· άλλως τε και η όψι του είνε καλή

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Τι θέλετε να πήτε με το «η όψι του είνε καλή»; Απεναντίας, είνε πολύ κακή η όψι του αφέντη. Κανένας άμυαλος θα σας είπε πως είνε καλύτερα. Ποτέ δεν ήταν χειρότερα από τώρα.

ΑΡΓΓΑΝ

Έχει δίκηο.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Περπατεί, κοιμάται, τρώει και πίνει όπως όλος ο κόσμος· αυτό όμως δεν τον εμποδίζει να είνε πολύ άρρωστος.

ΑΡΓΓΑΝ

Αυτό είν' αλήθεια.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Λυπούμαι πολύ γι' αυτό, κύριε. Έρχομαι εκ μέρους του καθηγητού της ωδικής της δεσποινίδος κόρης σας. Είνε αναγκασμένος να πάη στην εξοχή για λίγες μέρες, κ' επειδή είμαι στενός του φίλος, μ' έστειλε στη θέση του να της εξακολουθήσω τα μαθήματα. Αν τα

διακόψη, ξαίρετε, είνε φόβος να λησμονήση ό,τι έμαθε.

ΑΡΓΓΑΝ

Πολύ καλά. (Στην Τουανέττα) Φώναξε την Αγγελική.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Νομίζω, κύριε, πως θάνε καλύτερα να πάω τον αφέντη στην κάμαρά της.

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι. Πες της νάρθη εδώ.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δε θα μπορέση να της κάνη σωστό μάθημα, αν δεν είναι μόνοι.

ΑΡΓΓΑΝ Πήγαινε, σου λέω, πήγαινε.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Θα σας ζαλίση, αφέντη και στην κατάστασι που είστε τίποτα δεν πρέπει να σας συγκινή και να σας τραντάξη το μυαλό.

ΑΡΓΓΑΝ

Καθόλου, καθόλου· μου αρέσει η μουσική και πολύ θα ευχαριστηθώ, να . . . Α! νάτην. (Στην Τουανέττα) Πήγαινε να δεις αν είνε έτοιμη η γυναίκα μου

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΑΓΓΕΛΙΚΗ — ΚΛΕΑΝΘΗΣ

ΑΡΓΓΑΝ

Έλα, κόρη μου . . . Ο δάσκαλός σου της μουσικής πήγε στην εξοχή· και στη θέσι του έστειλε τον κύριο για να σου δείξη.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ (αναγνωρίζουσα τον Κλεάνθη)

Α! Θεέ μου!

ΑΡΓΓΑΝ

Τι τρέχει; γιατί αυτή η έκπληξι σου;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Γιατί . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Τι; τι σ' έκανε να συγκινηθής έτσι;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ένα περίεργο, καταπληκτικώς περίεργο πράγμα που συμβαίνει εδώ.

ΑΡΓΓΑΝ

Σαν τι;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Είδα στον ύπνο μου απόψε σαν να είχα, λέει, την μεγαλύτερη στενοχώρια του κόσμου και μου παρουσιάστηκε κάποιο πρόσωπο που έμοιαζε απαράλλακτα με τον κύριο από 'δω. Του ζήτησα βοήθεια και μ' έβγαλε από τη στενοχώρια μου. Καταλαβαίνεις τώρα την μεγάλη μου έκπληξι μόλις αντίκρυσα εδώ χωρίς να το περιμένω το πρόσωπο που όλη τη νύχτα το είχα στο νου μου.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Πολύ με κολακεύει η ιδέα ότι έρχομαι στο νου σας είτε όταν κοιμάσθε είτε όταν είστε ξύπνια και θα ήταν πραγματικώς μεγάλη ευτυχία αν μ' εκρίνατε άξιο να σας βγάλω από οιαδήποτε στενοχώρια. Δεν θα παρέλειπα τίποτε για να σας . . .

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΑΓΓΕΛΙΚΗ — ΚΛΕΑΝΘΗΣ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (στον Αργγάν). Μα την αλήθεια, αφέντη, είμαι σύμφωνη με τη γνώμη σας τώρα και παίρνω πίσω ό,τι έλεγα χθες. Ο κύριος Διαφουαρούς, ο πατέρας, και ο κύριος Διαφουαρούς, ο γιός, έρχονται να σας κάνουν επίσκεψη. Τι έξοχο γαμπρό που θα κάνετε! Θα 'δείτε τον πειο καλοκαμωμένο και τον πειο έξυπνο νέο του κόσμου. Με δυο λόγια που μούπε με μάγεψε και η κόρη σας θα μείνη καταμαγεμένη μαζί του.

ΑΡΓΓΑΝ (στον Κλεάνθη που κάνει πως θέλει να φύγη).

Μη φύγετε, κύριε. Πρόκειται να παντρεύσω την κόρη μου και μου παρουσιάζουν τον μέλλοντα γαμπρό μου. Η κόρη μου, ξαίρετε, δεν τον είδε ακόμα.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Είνε, κύριε, μεγάλη τιμή για μένα να με θέλετε μάρτυρα σε μια τόσο ευχάριστη συνάντησι.

ΑΡΓΓΑΝ

Είναι γιός ενός εξόχου γιατρού και ο γάμος θα γίνη σε τέσσερες ημέρες.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Θαυμάσια!

ΑΡΓΓΑΝ

Ειδοποιήσατε, σας παρακαλώ, και τον καθηγητή της, για να παρευρεθή κι' αυτός στο γάμο.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Δε θα το παραλείψω.

ΑΡΓΓΑΝ

Και σάς, σας παρακαλώ.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Μου κάνετε μεγάλη τιμή.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Να τους, έρχονται, ετοιμασθήτε να τους δεχθήτε.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ο κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ — ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ — ΑΡΓΓΑΝ — ΑΓΓΕΛΙΚΗ —
ΚΛΕΑΝΘΗΣ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ — ΥΠΗΡΕΤΗΣ

ΑΡΓΓΑΝ (εγγίζων τον σκούφον του χωρίς να τον βγάλη)

Ο κύριος Πυργγόν, κύριε, μου απηγόρευσε να βγάζω τη σκούφια μου.
Και σεις είσθε γιατρός και ξαίρετε τας συνεπείας.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Εμείς, σε κάθε είδους επίσκεψί μας, έχομε χρέος να βοηθούμε τους
ασθενείς και όχι να τους φέρνωμε σε δύσκολη θέση.

(Ο Αργγάν και ο κ. Διαφουαρούς ομιλούν ταυτοχρόνως)

ΑΡΓΓΑΝ

Δέχομαι, κύριε.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Ερχόμεθα, κύριε.

ΑΡΓΓΑΝ

Με μεγάλη χαρά.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Ο υιός μου Θωμάς κ' εγώ.

ΑΡΓΓΑΝ

Την τιμή που μου κάνετε.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Να σας δείξωμε, κύριε,

ΑΡΓΓΑΝ

Και θα επιθυμούσα κ' εγώ . . .

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Την αγαλλίασι που αισθανόμεθα . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Να μπορούσα να έλθω στο σπίτι σας.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Για τη χάρι που μας εκάνατε . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Για να πεισθήτε.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Να θελήσετε να μας δεχθήτε . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Αλλά ξαίρετε, κύριε,

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Εν τη τιμητική, κύριε,

ΑΡΓΓΑΝ

Τι είναι ένας δυστυχής άρρωστος,

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Συγγενεία σας.

ΑΡΓΓΑΝ

Που δεν μπορεί να κάνει τίποτε άλλο,

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Και να σας διαβεβαιώσωμεν,

ΑΡΓΓΑΝ

Παρά μόνον να σας ειπή εδώ . . .

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Ότι δι' όσα εξαρτώνται από το επάγγελμά μας

ΑΡΓΓΑΝ

Ότι θα ζητή κάθε ευκαιρίαν.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Καθώς και δι' όλα τα άλλα

ΑΡΓΓΑΝ

Να σας κάμη γνωστόν, κύριε,

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Θα είμεθα πάντοτε πρόθυμοι, κύριε,

ΑΡΓΓΑΝ

Ότι είνε όλος εις την διάθεσίν σας

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Να σας εκδηλώσωμεν την προθυμίαν μας. (Στον υιόν του) Εμπρός,
Θωμά, η σειρά σου. Χαιρέτισε.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ (στον πατέρα του)

Δεν πρέπει ν' αρχίσω από τον πατέρα;

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Και βέβαια.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ (στον Αργγάν)

Κύριε, έρχομαι να προσφέρω τους χαιρετισμούς μου, την
ευγνωμοσύνη μου, την αγάπη μου και το σεβασμό μου προς υμάς τον

δεύτερον πατέρα μου, αλλά δεύτερον πατέρα, εις τον οποίον, τολμώ να είπω, οφείλω περισσότερα παρά εις τον πρώτον. Ο πρώτος με εγέννησεν, αλλά σεις με εξελέξατε. Εκείνος με εδέχθη κατ' ανάγκην, αλλά σεις με εξελέξατε από ευχαρίστησιν. Ό,τι έχω από εκείνον είναι έργον της σαρκός του, αλλ' ό,τι οφείλω εις σας είναι έργον της θελήσεώς σας: και όσον περισσότερον αι πνευματικά ιδιότητες είνε ανώτεραι των σαρκικών τόσα περισσότερα οφείλω εις υμάς και τόσον περισσότερον θεωρώ πολύτιμον την μέλλουσαν αυτήν υιοθεσίαν, διά την οποίαν έρχομαι σήμερα να σας προσφέρω εκ των προτέρων τα ταπεινότατα σέβη μου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Χαρά στα σχολεία που βγάζουν τόσο άξιους ανθρώπους!

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ (στον πατέρα του)

Καλά τα είπα, πατέρα;

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Άριστα.

ΑΡΓΓΑΝ (στην Αγγελική)

Έλα, χαιρέτισε τον κύριο.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ (στον πατέρα του)

Να τη φιλήσω;

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Ναι, ναι.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ (στην Αγγελική)

Κυρία, πολύ περιέργως ο Θεός σας δίνει τον τίτλον της πενθεράς, αφού . . .

ΑΡΓΓΑΝ (στον Θωμά Διαφουαρούς)

Δε μιλείτε στη γυναίκα μου, στην κόρη μου μιλείτε.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Πού είναι λοιπόν η κυρία;

ΑΡΓΓΑΝ

Θάρθη.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Να περιμένω ως που νάρθη, πατέρα;

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Χαιρέτισε την δεσποινίδα.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Δεσποινίς, ακριβώς όπως το άγαλμα του Μέμνονος ανέδιδεν αρμονικόν ήχον μόλις εφωτίζετο από τας ακτίνας του ηλίου, το ίδιο και εγώ αισθάνομαι τον εαυτόν μου εμψυχούμενον υπό γλυκυτάτης παραφοράς εις την εμφάνισιν του ηλίου της καλλονής σας. Και όπως οι φυσιοδύφαι παρατηρούν προ το άνθος το καλούμενον ηλιοτρόπιον στρέφεται ακαταπαύστως προς το άστρον εκείνο της ημέρας, τοιοιτοτρόπως και η καρδιά μου από τώρα και

εις το εξής θα στρέφεται πάντοτε προς τα υπέρλαμπρα άστρα των λατρευτών οφθαλμών σας ως προς τον μοναδικόν πόλον της. Επιτρέψατε λοιπόν, δεσποινίς, ν' αποθέσω σήμερα εις τον βωμόν των θελγήτρων σας την προσφοράν της καρδιάς μου, η οποία ουδεμίαν άλλην δόξαν ποθεί, δεσποινίς, παρά μόνον να διατελώ εις όλην μου την ζωήν ταπεινότατος, ευπειθέστατος και πιστότατος δούλος σας και σύζυγος.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αυτό θα πη νάχη κανείς σπουδάση! μαθαίνει να λήη ωραία πράγματα.

ΑΡΓΓΑΝ (στον Κλεάνθη)

Ε; Τι λέτε γι' αυτά, σεις;

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Λέω, πως ο κύριος κάνει θαύματα· κι' αν είναι τόσο καλός γιατρός όσον είναι ρήτωρ, θα μένουν πολύ ευχαριστημένοι οι ασθενείς του.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Και βέβαια. Θα είναι κάτι . . . θαυμάσιο πράγμα αν κάνη τόσο ωραίες κούρες όσο ωραία είναι τα λόγια του.

ΑΡΓΓΑΝ

Εμπρός, γρήγορα, την πολυθρόνα μου και καθίσματα σε όλους· (υπηρέται δίδουν καθίσματα). Κάθησαι εκεί, κόρη μου (στον κ. Διαφουαρούς) Βλέπετε, κύριε, πώς όλοι θαυμάζουν το γυιό σας, και βρίσκω πως είστε πολύ ευτυχής που έχετε ένα τέτοιο παιδί.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Κύριε, όχι πως είμαι πατέρας του· μπορώ να πω ότι έχω λόγους να είμαι ευχαριστημένος απ' αυτόν και ότι όλοι όσοι τον βλέπουν λένουν πως είναι παιδί, το οποίον δεν έχει κανένα ελάττωμα. Ποτέ δεν είχε εξημμένη φαντασίαν ούτε το πνευματικόν εκείνο πυρ που παρατηρείται σε μερικούς νέους· αλλ' εξ αυτού ακριβώς προείδα την κρίσιν του, προτέρημα το οποίον απαιτεί η εξάσκησης του επαγγέλματός μας. Όταν ήταν μικρός, ποτέ δεν ήταν όπως λένε ζωηρός και εύθυμος· εφείνετο πάντοτε μαλακός, φιλήσυχος και αμίλητος, δεν έλεγε ποτέ λέξι και ποτέ δεν έπαιζε τα παιγνιδάκια εκείνα που τα λένε παιδικά. Με πολλούς κόπους τον εμάθαμε να διαβάξη και είχε γίνει εννέα ετών και δεν εγνώριζε ακόμη τα στοιχεία του αλφαβήτου. Ωραία! έλεγα από μέσα μου· τα όψιμα δένδρα παράγουν τους καλύτερους καρπους. Πολύ δυσκολώτερα χαράσσει κανείς στο μάρμαρο παρά στην άμμο· μα ό,τι χαραχθή στο μάρμαρο διατηρείται πολύ περισσότερο καιρό. Και η βραδύνοια αυτή και το δυσκίνητον της φαντασίας είναι σημεία μελλοντικής ευθυκρισίας. Όταν τον έστειλα στο σχολείο, χρειάστηκε να καταβάλη κόπους και κόπους, αλλ' αντέστη εις τας δυσκολίας και οι καθηγηταί του μου επαινούσαν πάντοτε την επιμέλειά του και την φιλοπονία του. Επί τέλους, δος του — δος του, κατώρθωσε να πάρη ενδόξως το απολυτήριόν του και μπορώ να πω, χωρίς να το καυχηθώ ότι από διετίας που φοιτά στο Πανεπιστήμιον, κανείς υποψήφιος δεν ακούεται περισσότερο απ' αυτόν σε όλας τας συζητήσεις της σχολής μας. Έγινε επίφοβος· και δεν υπάρχει συζήτησις που να μην αγορεύη μέχρις υπερβολής, για ν' αποδείξη το εναντίον. Είναι ισχυρογνώμων σε κάθε συζήτησι, φανατικός, σαν Τούρκος. Στας αρχάς του, δεν αλλάζει ποτέ τη γνώμη του και

ακολουθεί κάθε συλλογισμόν του μέχρι των τελευταίων πτυχών της λογικής. Αλλά εκείνο που μ' αρέσει περισσότερο σ' αυτόν — και εννοείται ότι σ' αυτό ακολουθεί το παράδειγμά μου — είναι, ότι προσκολλάται τυφλώς στις γνώμες των παλαιότερων μας και ποτέ δεν ηθέλησε ούτε να εννοήσει ούτε ν' ακούση τους λόγους και τα πειράματα των δήθεν ανακαλύψεων του αιώνας μας εν σχέσει προς την κυκλοφορίαν του αίματος και προς άλλας γνώμας του ιδίου φυράματος.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ (βγάζει από την τσέπην του μακράν διατριβήν τυλιγμένην και την παρουσιάζει στην Αγγελικήν).
Έχω συντάξει μίαν διατριβήν εναντίον των τσαρλατάνων, την οποίαν με την άδειαν του κυρίου (χαιρετά τον Αργγάν) τολμώ να παρουσιάσω στην δεσποινίδα, ως οφειλομένην εις αυτήν προσφοράν εκ των πρωτολείων του πνεύματός μου.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Κύριε, θα είναι άχρηστο πράγμα για μένα. Δε νοιώθω τίποτ' απ' αυτά.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (παίρνει την διατριβήν) Δώστε μου την, δώστε μου την, θα είναι καλή για ζωγραφιά του τοίχου, θα στολίσωμε την κάμαρά μας.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ (χαιρετά και πάλιν τον Αργγάν)

Με την άδειαν επίσης του κυρίου, σας προσκαλώ, δεσποινίς, να έλθετε μια απ' αυτές τις ημέρες να δήτε, για να διασκεδάσετε, την ανατομία μιας γυναικός, επί της οποίας πρόκειται να εκθέσω τας αντιρρήσεις μου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ευχάριστη διασκεδάσι! Άλλοι πηγαίνουν στο θέατρο τις αρραβωνιαστικές των· μια ανατομία όμως, ε; είναι κάτι πολύ διασκεδαστικώτερο πράγμα.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Άλλως τε, όσον αφορά τα απαιτούμενα προσόντα για το γάμο και τον πολλαπλασιασμό του γένους, σας διαβεβαιώ ότι συμφώνως προς τους κανόννας των δοκτόρων μας, δε βρίσκεται άλλος πλέον κατάλληλος. Έχει εις μεγάλον βαθμόν την δύναμιν της γονιμότητος και είναι εξ ιδιοσυγκρασίας προωρισμένος να γεννήση και να παραγάγη γερά τέκνα.

ΑΡΓΓΑΝ

Δε σκέπτεσθε να τον εισαγάγετε στην αυλή και να του επιδιώξετε εκεί μια θέσι γιατρού;

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Θέλετε να σας μιλήσω ειλικρινώς; Ποτέ δεν εφαντάσθηκα ευχάριστο το επάγγελμά μας όταν έχωμε να κάνωμε με μεγάλους. Βρίσκω πάντοτε ότι είνε καλύτερα για μας τους γιατρούς να καταγινώμεθα με τον λαόν. Ο λαός είναι βολικός: δεν έχομε να δώσωμε λόγο των πράξεών μας σε κανένα· αρκεί ν' ακολουθούμε τους κανόννας της επιστήμης κ' αδιαφορούμε για ό,τι κι' αν συμβή. Οι μεγάλοι — ω! είνε φρικτό πράγμα! — όταν αρρωστήσουν, απαιτούν καλά και σώνει να τους γιατρέψουν οι γιατροί των.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αστείο πράγμα! Ακούς τους αυθάδεις να θέλουν να τους γιατρέψετε!
Και μήπως γι' αυτό πηγαίνετε σεις; εσείς πηγαίνετε μόνο για την
πληρωμή και για να διατάξετε τα γιατρικά: αν μπορούν, ας
γιατρευθούν μόνοι των.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Σωστά! Εμείς είμαστε υποχρεωμένοι μόνο να τους νοσηλεύωμε
σύμφωνα προς τους κανόνες.

ΑΡΓΓΑΝ (στον Κλεάνθη) Κύριε, ας μας πη κανένα τραγουδάκι η κόρη
μου.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Επερίμενα να το διατάξετε, κύριε. Μου είχε περάσει από το νου,
έτσι για να διασκεδάσω την συντροφιά, να τραγουδήσω μαζί με τη
δεσποινίδα μια σκηνή απ' ένα καινούργιο μελοδραματάκι που έγινε
προ ολίγου. (Στην Αγγελική, που της δίνει ένα χαρτί). Να, πάρετε
το μέρος σας.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Εγώ;

ΚΛΕΑΝΘΗΣ (με χαμηλή φωνή στην Αγγελική)

Μην αρνηθήτε, σας παρακαλώ θα σας εξηγήσω τι είναι η σκηνή που θα
τραγουδήσωμε (μεγαλοφώνως). Δεν έχω δυνατή φωνή για τραγούδι·
είναι όμως αρκετή για ν' ακουστή εδώ μέσα. Θα έχετε την καλωσύνη
να με συγχωρήσετε, αφού μάλιστα βλέπετε ότι αναγκάζομαι να
ζητήσω βοήθεια κι' από την δεσποινίδα.

ΑΡΓΓΑΝ

Είναι ωραίοι οι στίχοι;

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Είναι — ακριβώς ειπείν — ένα αυτοσχέδιο μελοδραματάκι. Θ'
ακούσετε απλώς ένα πεζό ρυθμικό έργο ή ένα είδος ελευθέρων
στίχων, όπως δηλαδή το πάθος και η ανάγκη εμπνέουν δύο πρόσωπα
αυθορμήτως να πουν ό,τι αισθάνονται.

ΑΡΓΓΑΝ

Πολύ καλά. Ας ακούσωμε.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Ιδού η υπόθεσις της σκηνής. Ένας βοσκός είναι προσηλωμένος σε
μια παράστασι που μόλις αρχίζει, όταν έξαφνα αποσπά την προσοχή
του κάποιος θόρυβος στο πλάγι του. Στρέφεται και βλέπει ένα
βάνουσον άνθρωπο που με πρόστυχα λόγια επρόσβαλε μια βοσκοπούλα.
Ευθύς εξ αρχής παίρνει το μέρος του φύλου που όλοι οι άνδρες
χρεωστούν να σέβωνται. Και αφού ετιμώρησε το βάνουσο για την
κακοήθειά του, πλησιάζει τη βοσκοπούλα. Ω! τι βλέπει! τα
ωμορφότερα του κόσμου μάτια της έχυναν τα ωμορφότερα δάκρυα του
κόσμου. Αλλοίμονο! είπε από μέσα του, πώς μπόρεσε να προσβάλη
ένα τόσο αξιολάτρευτο πλάσμα. Ποιος άνθρωπος, ποιος βάρβαρος θα
μπορούσε να μη συγκινηθή από τέτοια δάκρυα; Φροντίζει αμέσως να
σφουγγίση τα δάκρυα αυτά που τάβρισκε τόσο ώμορφα, κι' η

αξιολάτρευτη βοσκοπούλα φροντίζει κι' εκείνη συγχρόνως να τον ευχαριστήσει για την αβρά εκδούλευσί του, αλλά μ' ένα τρόπο τόσο χαριτωμένο, με μια τόση τρυφερότητα, με μια τόση περιπάθεια, που ο βοσκός δεν μπορεί πλέον ν' αντισταθή. Κάθε λέξι της, κάθε βλέμμα της είναι κ' ένα βέλος που περνά την καρδιά του. Λέει από μέσα του, τι πολυτιμότερο πράγμα στον κόσμο από ένα τέτοιο ευχαριστώ; Και τι δε θα έκανα, και τι κινδύνους δε θα διέτρεχα για να ελκύσω τη γλυκειά ευγνωμοσύνη μιας τέτοιας ψυχής; Η παράστασις ετελείωσε χωρίς να προσέξη ποια καθόλου εκείνος· ελυπήθηκε μόνο που τέλειωσε γρήγορα, γιατί το τέλος της τον εχώρισε από τη λατρευτή του βοσκοπούλα. Και από την πρώτη αυτή φορά που την είδε, και από την πρώτη στιγμή, αισθάνεται μέσα του ό,τι χρόνων έρωσ δε θα τον έκανε να αισθανθή. Αρχίζουν τα βάσανα του χωρισμού· αχ! δεν μπορεί να ξαναδή πλέον εκείνη που τόσο λίγο την είδε! Κάνει ό,τι μπορεί για να ξαναδή την όψι της που μέρα και νύκτα την έχει στο νου του, μα τη βοσκοπούλα του την έχουν πολύ περιωρισμένη και δεν υπάρχει τρόπος να την ξαναδή. Μέσ' στην παραφορά της αγάπης του αποφασίζει να τη ζητήσει εις γάμο, γιατί νοιώθει πως δεν μπορεί πλέον να ζήσει χωρίς την αξιολάτρευτη ωμορφιά της· κ' εκείνη μ' ένα γραμματάκι της, επιτηδειότατα σταλμένο του δίνει την άδεια να προβή. Συγχρόνως όμως ειδοποιείται ότι ο πατέρας της θέλει να την δώσει σε άλλον και ότι γίνονται και οι προετοιμασίες του γάμου. Φαντάζεσθε την απελπισία του δυστυχισμένου βοσκού! Είναι θανάσιμος η θλίψις του· του είναι αδύνατο να τη φαντασθή στην αγκαλιά ενός άλλου. Ο απελπισμένος έρωσ του τον κάνει να βρη τρόπο να πάη στο σπίτι της βοσκοπούλας, για να πεισθή αν τον αγαπά και για να του πη τι απόφασι πρέπει να πάρη. Βλέπει τις ετοιμασίες για κείνο που φοβείται, βλέπει τον ανάξιον αντίζηλο που η ιδιοτροπία του πατέρα της αντιτάσσει στον έρωτά του, και τον βλέπει θριαμβεύοντα τον γελοίο εκείνον αντίζηλο κοντά στην αγαπημένη του βοσκοπούλα σαν να έχη εξασφαλισμένη την κατάκτησί της. Δεν μπορεί να κρατήσει την οργή του. Ρίχνει θλιβερές ματιές σε κείνη που λατρεύει, αλλά ο σεβασμός που της έχει κ' η παρουσία του πατέρα της τον εμποδίζουν να μιλήση, ν' ανοίξη το στόμα του, και της μιλεί μόνο με τα μάτια. Μα στο τέλος δεν κρατιέται πεια και ο έρωσ του τον παραφέρει και στην παραφορά του έρωτός του της λέει τα λόγια αυτά:

(τραγουδεί)

Ωραία Φιλίς, πολύ πονώ, πολύ για σε υποφέρω·
άνοιξε πεια τα χείλη σου κι' άνοιξε την καρδιά σου
και πες μου ποια είν' η μοίρα μου· να ζήσω ή να πεθάνω;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ (Αποκρίνεται τραγουδώντας)

Με βλέπεις, Θύρσι, θλιβερή, με βλέπεις λυπημένη
στου γάμου τούτου τ' άκουσμα που τόσο σε τρομάζει·
θωρώ ψηλά στον ουρανό, στρέφω κυττάζω εσένα
κι' αναστενάζω. Δεν μπορείς τον πόνο μου να νοιώσης.

ΑΡΓΓΑΝ

Ποτέ μου δε θα μπορούσα να φαντασθώ πως είναι τόσο προχωρημένη η
κόρη μου, να τραγουδή έτσι πρίμα βίστα, χωρίς καθόλου να
κοπιάζη.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Ωραία Φιλίς, πού τώλπιζεν ο δύστυχος ο Θύρσις
πως θαύρισκε η αγάπη του θέσι μέσ' στην καρδιά σου;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Το βλέπεις, Θύρσι, σ' αγαπώ, το λέω και δεν το κρύβω.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Γλυκειά είν' η λέξι σ' αγαπώ, μα πώς να την πιστέψω;
Την είπες και την άκουσα, Φιλίς μου, ξαναπές την.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Την είπα, Θύρσι, σ' αγαπώ.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Ω! ξαναπές την πάλι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ναι, σ' αγαπώ και σ' αγαπώ και δεν το κρύβω, Θύρσι.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Θεοί και βασιλείς εσείς, που όλοι μπροστά μου πέφτουν
μπροστά στην ευτυχία μου τι είν' η δική σας τάχα;
όμως, Φιλίς μου, μια σκληρή σκέψι με βασανίζει:
άλλος σε θέλει, σε ζητεί και σ' άλλον θα σε δώσουν.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αυτόν τον άλλο τον μισώ καθώς μισώ το Χάρο
κι' όπως για σένα η όψι του φριχτή είναι και για μένα

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Μα η γνώμη του πατέρα σου εκείνον θέλει τώρα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Κάλλιο με παίρνει ο θάνατος παρά να πάρω εκείνον.

ΑΡΓΓΑΝ

Και τι λέει ο πατέρας σε όλα αυτά;

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Δε λέει τίποτα.

ΑΡΓΓΑΝ

Πολύ κουτός θα είναι αυτός ο πατέρας ν' ακούη αυτές τις ανοησίες
και να μη λήη τίποτα!

ΚΛΕΑΝΘΗΣ (θέλει να εξακολουθήση)

«Αγάπη μου . . .»

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι, όχι, αρκεί. Η κωμωδία αυτή δίνει πολύ κακά παραδείγματα. Ο
βοσκός Θύρσις είναι αυθαδέστατος και η βοσκοπούλα Φιλίς είναι
αναιδεσάτη να λήη τέτοια πράγματα μπροστά στον πατέρα της.
(Στην Αγγελική) Δείξε μου το χαρτί αυτό (το λαμβάνει). Αι! . . .
πού είναι θα λόγια που έλεγες; Μόνο νότες είναι γραμμένες εδώ.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Τι! Δεν ξαίρετε πως τώρα τελευταία, κύριε, βρέθηκε τρόπος να γράφονται μόνο νότες και να υπονοούνται τα λόγια;

ΑΡΓΓΑΝ

Πολύ καλά. Δούλος σας, κύριε και . . . au revoir. Μπορούμε να κάνουμε και χωρίς το αναιδέστατο μελοδραματάκι σας.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Ενόμιζα πως θα σας διασκέδαζα.

ΑΡΓΓΑΝ

Οι ανοησίες δεν διασκεδάζουν. Α! να η γυναίκα μου.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΜΠΕΛΙΝΑ — ΑΡΓΓΑΝ — ΑΓΓΕΛΙΚΗ — κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ — ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ
— ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΑΡΓΓΑΝ

Να, αγάπη μου, ο γυιός του κυρίου Διαφουαρούς.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Πολύ περιέργως ο Θεός σας έδωσε τον τίτλον της πεθεράς, πολύ στο πρόσωπό σας φαίνεται . . .

ΜΠΕΛΙΝΑ (διακόπτουσα)

Είμαι πολύ ευτυχής, κύριε, που ήλθα εγκαίρως για να έχω την τιμήν διά να σας 'δω.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Αφού στο πρόσωπό σας . . . αφού στο πρόσωπό σας . . . Με διεκόψατε, κυρία, στο μέσον της περιόδου και η διακοπή αυτή μου ετάραξε τη μνήμη.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Ανάβαλέ το, Θωμά, για άλλοτε.

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς ήθελα να ήσουν εδώ προ ολίγου, αγάπη μου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αχ! ναι, κυρία, εχάσατε το δεύτερο πατέρα, το άγαλμα του Μέμνονος και το λουλούδι που το λένε ηλιοτρόπιο.

ΑΡΓΓΑΝ

Έλα, κόρη μου, δώσε το χέρι σου στον κύριο και βεβαίωσέ τον ότι θα του είσαι πιστή σύζυγος.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Πατέρα μου!

ΑΡΓΓΑΝ

Ε! τι πατέρα μου! τι θα πη αυτό;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Σε παρακαλώ, μη βιάζης τα πράγματα. Δώσε μας τουλάχιστο τον καιρό να γνωριστούμε και να γεννηθή μέσα μας η συμπάθεια εκείνη που είνε αναγκαία για κάθε τέλειο γάμο.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Όσο για μένα, δεσποινίς, έχει ήδη γεννηθή μέσα μου η συμπάθεια εκείνη, και δεν έχω ανάγκη να περιμένω περισσότερο.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αν είσθε τόσο εύκολος εσείς, κύριε, δεν είμαι όμως το ίδιο κ' εγώ· και σας ομολογώ ότι η αξία σας δεν επροξένησεν ακόμη αρκετήν εντύπωσι στην καρδιά μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Ας είναι, ας είναι· θα έχης τον καιρό να τον εκτιμήσης όταν θα γίνης γυναίκα του.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Όχι, πατέρα μου, δώσε μου τον καιρό, σε παρακαλώ. Ο γάμος είναι μια αλυσίδα που δεν πρέπει να δένη διά της βίας τις καρδιές· και αν ο κύριος είναι έντιμος άνθρωπος, δε θα θελήση ποτέ να δεχθή για γυναίκα του μια κόρη που του τη δίνουν παρά τη θέλησί της.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Δεν συμφωνώ, δεσποινίς· με το να είμαι έντιμος άνθρωπος, δεν έπεται ότι, δεν πρέπει να σας δεχθώ από την χείρα του πατέρα σας.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Η βία δεν είνε ο καλύτερος τρόπος για ν' αγαπηθή κανείς.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Γνωρίζομεν εξ αναγνώσεων, δεσποινίς, ότι οι αρχαίοι συνήθιζαν ν' απαύουν διά της βίας τις κόρες που ήθελαν να νυμφευθούν από τα σπίτια των πατέρων των, διά να φαίνεται ότι δεν ρίπτονται με τη συγκατάθεσί των στις αγκάλας του ανδρός.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Οι αρχαίοι, κύριε, ήσαν αρχαίοι κ' εμείς είμαστε τωρινοί. Τα καμώματα δεν είνε καθόλου αναγκαία στην εποχή μας κι όταν ένας γάμος μας αρέση, ξαίρομε να πάμε χωρίς να μας τραβήξουν. Έχετε υπομονή. Αν μ' αγαπάτε, κύριε, οφείλετε να θέλετε, ό,τι θέλω κ' εγώ.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Μάλιστα, δεσποινίς. Εξαιρείται εν τούτοις παν, ό,τι αφορά τον ερωτά μου.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Και όμως το μεγαλύτερο δείγμα του έρωτος είνε η υποταγή εις τας θελήσεις εκείνου που αγαπούμε.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Με την εξής διάκρισιν, δεσποινίς. Εις ό,τι δεν αφορά την κατάκτησίν του, συναινών· εις ό,τι όμως την αφορά αρνούμαι.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (στην Αγγελική)

Μη χάνεσθε. Ο κύριος είναι φρεσκοβγαλμένο φιντάνι του σχολείου και δε χαρίζει κάστανα. Γιατί επιμένεις ν' αρνήσαι τη δόξα να γίνης γυναίκα ενός κοντζάμ ντοτόρου;

ΜΠΕΛΙΝΑ

Θάχη, φαίνεται, καμμιάν άλλη συμπάθεια.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αν είχα καμμιάν άλλη συμπάθεια, κυρία μου, θα ήταν τέτοια που και η λογική και η τιμή θα μου την επέτρεπαν.

ΑΡΓΓΑΝ

Ε! ε! μου φαίνεται πως παίζω κωμικό πρόσωπο εδώ μέσα.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Αν ήμουν στη θέση σου, αγάπη μου, δε θα την εβίαζα καθόλου να παντρευτή· ξαίρω πολύ καλά τι θα έκανα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ξαίρω κ' εγώ πολύ καλά, κυρία μου, τι θέλετε να 'πήτε και ξαίρω επίσης και πόσο καλή είστε σε μένα· μα οι συμβουλές σας πιθανόν να μην είναι τόσο εύκολο να εκτελεσθούν.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Τα φρόνιμα και ηθικά κορίτσια όπως είσαι συ έπαψαν πλέον, φαίνεται, να υποτάσσωνται στη θέλησι του πατέρα των. Αυτό το συνήθιζαν άλλοτε.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Το καθήκον κάθε κόρης έχει τα όριά του, κυρία μου, και ούτε η λογική ούτε οι νόμοι μπορούν να εκτείνουν τα όριά του αυτά εις κάθε πράγμα.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Σαν να λέμε, η επιθυμία σου είναι να παντρευτής, εννοείς όμως να διαλέξης μόνη σου τον άντρα σου.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αν ο πατέρας μου δε θέλη να μου δώση σύζυγο της αρεσκείας μου, θα τον εξορκίσω τουλάχιστον να μη μ' αναγκάση να πάρω έναν που δε θα μπορέσω ν' αγαπήσω ποτέ μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Σας ζητώ συγγνώμην, κύριοι, γι' αυτά όλα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Καθεμιά που παντρεύεται έχει και ένα σκοπό. Ο σκοπός ο δικός μου είναι να βρω ένα σύζυγο που να τον αγαπώ αληθινά και να του αφιερώσω ολόκληρη τη ζωή μου. Ομολογώ ότι σ' αυτό ζητώ κάποιο άσυλο. Μερικές παντρεύονται μόνο για ν' απαλλαγούν από τον εξαναγκασμό των γονέων των και για να μπορούν να κάνουν ό,τι

θέλουν. Είναι και άλλες, κυρία μου, που θεωρούν το γάμο επικερδή επιχείρησι, που παντρεύονται μόνο για προγαμιαίες δωρεές και για να πλουτήσουν από το θάνατο εκείνων που παντρεύονται. Τρέχουν μ' όλη την ευκολία από σύζυγο σε σύζυγο για να σφετερισθούν τις κληρονομίες των. Ω! αυτές πολύ ολίγο τις μέλει και πολύ ολίγο φροντίζουν τι είδους άνθρωπος θα είναι εκείνος.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Δεν κάνεις τίποτ' άλλο σήμερα παρά να αντιλέγης. Ήθελα όμως να ήξαιρα τι ενούσες μ' αυτά που είπες.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Εγώ, κυρία μου; τι ενούσα μ' αυτά που είπα;

ΜΠΕΛΙΝΑ

Είσαι τόσο ανόητη, που δε σε συνερίζομαι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Προσπαθείτε, κυρία μου, να με αναγκάσετε να σας απαντήσω με αυθάδεια· να είστε όμως βεβαία πως δε θα το κατορθώσετε.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Η αυθάδειά σου δεν έχει ταίρι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Όχι, κυρία μου, ό,τι κι' αν πήτε.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Κ' έχεις μια τόσο γελοία περηφάνεια και μια τόσο αυθαδέστατη έπαρσι, που όλος ο κόσμος απορεί.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Σας επαναλαμβάνω, κυρία μου, ό,τι κι' αν κάνετε, τίποτε δε θα επιτύχετε. Στο πείσμα σας, δε θα παρεκτραπώ· και για να σας κάνω να χάσετε κάθε ελπίδα πως θα επιτύχετε εκείνο που θέλετε, θα σας απαλλάξω από την παρουσία μου.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΜΠΕΛΙΝΑ — κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ — ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΑΡΓΓΑΝ (στην Αγγελική που εξέρχεται)

Άκουσε. Δεν υπάρχει μέσος όρος εδώ. Σε τέσσερες ημέρες ή θα παντρευτής με τον κύριο ή θα πας σε μοναστήρι. Διάλεξε τι προτιμάς από τα δύο (Στην Μπελίνα) Μη συγχύζεσαι, θα την διορθώσω εγώ.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Λυπούμαι πολύ που σ' αφήνω, αγάπη μου· μα είναι απόλυτος ανάγκη να βγω για κάποια υπόθεσι που είναι αδύνατον να την αναβάλω. Θα γυρίσω πολύ γρήγορα.

ΑΡΓΓΑΝ

Πήγαινε, Μπελίνα μου, και πέρασε κι' από το συμβολαιογράφο σου για κείνο που ξαίρεις.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Αντίο, παιδί μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Στο καλό, αγάπη μου.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ — ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΑΡΓΓΑΝ

Να, μια γυναίκα που μ' αγαπά σε απίστευτο βαθμό.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Θα πηγαίνωμε κ' εμείς.

ΑΡΓΓΑΝ

Θα σας παρακαλούσα, κύριε, να μου πήτε πώς βρίσκετε την κατάστασί μου.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ (σφυγμομετρών τον Αργγάν)

Έλα, Θωμά, πιάσε το άλλο του χέρι, για να δούμε αν θα κάνης καλή διάγνωσι του σφυγμού του. Τι λέγεις;

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Λέγω, ότι ο σφυγμός του κυρίου είνε σφυγμός ανθρώπου που δεν είνε καθόλου καλά.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Καλά.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Ότι είνε υποτραχύς, για να μην 'πω τραχύς.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Πολύ καλά!

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Απωστικός.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Πολύ καλά.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Και μάλιστα ολίγον άτακτος.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Κάλλιστα.

ΘΩΜΑΣ ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Δείγμα δυσκρασίας του σπληνικού παρεγχύματος, δηλαδή του σπληνός.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Αριστα.

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι. Ο κύριος Πυργγόν λέγει ότι το ήπαρ μου πάσχει.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Ε, ναι. Όταν λέγομεν παρέγχυμα, εννοούμε και τα δύο, λόγω της αμοιβαίας συμπαθείας που έχουν διά του *vas breve* του πυλωρού και πολλακίς των χοληδόχων πόρων. Σας διέταξε βέβαια να τρώτε ψητά;

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι, μόνο βραστά.

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Ε, ναι, ψητά, βραστά, το ίδιο κάνει. Σας νοσηλεύει με πολλή φρόνησι και θα ήταν αδύνατον να πέσετε σε καλύτερα χέρια.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε, πόσους κόκκους αλάτι πρέπει να βάλω σ' ένα αυγό;

κ. ΔΙΑΦΟΥΑΡΟΥΣ

Έξη, οκτώ, δέκα, αρτίους αριθμούς· ενώ στα φάρμακα, περιττούς αριθμούς.

ΑΡΓΓΑΝ

Au revoir, κύριοι.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΜΠΕΛΙΝΑ — ΑΡΓΓΑΝ

ΜΠΕΛΙΝΑ

Έρχομαι, παιδί μου, πριν εξέλθω, να σου πω κάτι που πρέπει πολύ να το προσέξης. Περνώντας μπρος από το δωμάτιο της Αγγελικής είδα ένα νέο μαζί της. Μόλις με είδε τώστριψε.

ΑΡΓΓΑΝ

Ένας νέος με την κόρη μου!

ΜΠΕΛΙΝΑ

Ναι. Ήταν μαζί της και η μικρή Λουίζα. Ρώτησέ την να σου τα πη.

ΑΡΓΓΑΝ

Στείλε μου την εδώ, αγάπη μου, στείλε μου την εδώ. Α! την

αδιάντροπη. (Μόνος) Τώρα καταλαβαίνω την επιμονή της.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΛΟΥΙΖΑ

ΛΟΥΙΖΑ

Τι με θέλεις, μπαμπά; Η μαμά μου είπε πως μ' εζήτησες.

ΑΡΓΓΑΝ

Ναι. Έλα κοντά. Προχώρησε. Γύρισε από 'δω. Σήκωσε τα μάτια σου. Κύτταξέ με. Ε;

ΛΟΥΙΖΑ

Τι είνε, μπαμπά;

ΑΡΓΓΑΝ

Ε;

ΛΟΥΙΖΑ

Τι;

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν έχεις να μου πης τίποτα;

ΛΟΥΙΖΑ

Θα σου πω, αν θέλεις να διασκεδάσης, το παραμύθι του γαιδάρου ή το μύθο του κόρακα και της αλεπούς, που μου τον έμαθαν προχθές.

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν σου γυρεύω αυτά.

ΛΟΥΙΖΑ

Μα τι λοιπόν;

ΑΡΓΓΑΝ

Α! παμπόνηρη! ξαίρεις τι θέλω να πω!

ΛΟΥΙΖΑ

Όχι, μπαμπά μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Έτσι με υπακούεις;

ΛΟΥΙΖΑ

Μα τι;

ΑΡΓΓΑΝ

Δε σου είπα να έρχεσαι να μου λες αμέσως ό,τι βλέπεις;

ΛΟΥΙΖΑ

Ναι, μπαμπά μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Το έκανες;

ΛΟΥΙΖΑ

Ναι, μπαμπά μου· έρχομαι και σου λέω ό,τι βλέπω.

ΑΡΓΓΑΝ

Και δεν είδες τίποτα σήμερα;

ΛΟΥΙΖΑ

Όχι, μπαμπά μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι;

ΛΟΥΙΖΑ

Όχι, μπαμπά μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Αλήθεια;

ΛΟΥΙΖΑ

Αλήθεια.

ΑΡΓΓΑΝ

Πολύ καλά, θα σε κάνω εγώ να δης κάτι τι.

ΛΟΥΙΖΑ (βλέπouσα τη βέργα που πήρε ο Αργγάν)

Α! μπαμπά μου!

ΑΡΓΓΑΝ

Α! α! υποκρίτρια, δε μου λες ότι είδες έναν στο δωμάτιο της αδελφής σου.

ΛΟΥΙΖΑ (κλαίει)

Μπαμπά μου!

ΑΡΓΓΑΝ (την πιάνει από το χέρι)

Να μάθης άλλη φορά να λες ψέματα.

ΛΟΥΙΖΑ (γονατίζει)

Με συγχωρείς, μπαμπά μου η αδελφή μου μού είπε να μη σου το πω· μα θα σου τα πω όλα.

ΑΡΓΓΑΝ

Πρώτα θα τις φας γιατί είπες ψέματα, και ύστερα βλέπομε.

ΛΟΥΙΖΑ

Με συγχωρείς, μπαμπά μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι, όχι.

ΛΟΥΙΖΑ

Όχι, μπαμπούλη μου. μη με δείρης.

ΑΡΓΓΑΝ

Θα τις φας.

ΛΟΥΙΖΑ

Όχι, για το Θεό, όχι, μπαμπά μου.

ΑΡΓΓΑΝ (θέλει να την κτυπήσει).

Να! να!

ΛΟΥΙΖΑ

Αχ! μπαμπά μου, μ' εσκότωσες! Στάσου: πέθανα!

(Προσποιείται την πεθαμένη)

ΑΡΓΓΑΝ

Τι είνε αυτά, Λουίζα; Λουιζίτσα. Αχ! Θεέ μου! Λουιζίτσα, κόρη μου. Αχ! δυστυχής που είμαι! η κόρη μου πέθανε! Τι έκανα ο άθλιος; Αχ! παληοβέργα! Να πάρη ο διάβολος όλες τις βέργες! Αχ! κορούλα μου, Λουιζίτσα μου!

ΛΟΥΙΖΑ

Μην κλαις τόσο πολύ, μπαμπά μου. Δεν είμαι εντελώς πεθαμένη.

ΑΡΓΓΑΝ

Μπα την παμπόνηρη! Ας είνε, σε συγχωρώ για πρώτη φορά. Να μου τα πης όλα όμως.

ΛΟΥΙΖΑ

Ω, ναι, μπαμπά μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Πρόσεχε καλά, γιατί το πουλάκι που όλα τα ξαίρει, θα μου το πη αν πης ψέματα.

ΛΟΥΙΖΑ

Μα να μην το πης, μπαμπά μου, της αδελφής μου, πως σου το είπα.

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι, όχι.

ΛΟΥΙΖΑ (αφού εκύτταξε πρώτα αν ακούη κανείς)

Ήρθε, μπαμπά μου, ένας άνθρωπος στην κάμαρά της την ώρα που ήμουν κι' εγώ.

ΑΡΓΓΑΝ

Λουπόν;

ΛΟΥΙΖΑ

Τον ερώτησα τι ήθελε και μου είπε πως ήταν δάσκαλος της μουσικής.

ΑΡΓΓΑΝ (κατ' ιδίαν)

Α! α! καταλαβαίνω. (στη Λουίζα) Και λοιπόν;

ΛΟΥΙΖΑ

Η αδελφή μου ήρθε ύστερα.

ΑΡΓΓΑΝ

Και λοιπόν;

ΛΟΥΙΖΑ

Του είπε: φύγετε, φύγετε, φύγετε. Θεέ μου! φύγετε, μη με κάνετε δυστυχισμένη!

ΑΡΓΓΑΝ

Και λοιπόν;

ΛΟΥΙΖΑ

Κ' εκείνος δεν ήθελε να φύγη.

ΑΡΓΓΑΝ

Τι της έλεγε;

ΛΟΥΙΖΑ

Της έλεγε ένα σωρό πράγματα.

ΑΡΓΓΑΝ

Και τι άλλο;

ΛΟΥΙΖΑ

Της έλεγε . . . της έλεγε . . . πως την αγαπάει πολύ . . . πως είναι η πειο ώμορφη του κόσμου . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Κ' ύστερα;

ΛΟΥΙΖΑ

Ύστερα γονάτισε μπροστά της.

ΑΡΓΓΑΝ

Κ' ύστερα;

ΛΟΥΙΖΑ

Ύστερα ήρθε η μαμά στην πόρτα κ' εκείνος έφυγε αμέσως.

ΑΡΓΓΑΝ

Τίποτ' άλλο;

ΛΟΥΙΖΑ

Τίποτ' άλλο, μπαμπά μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Το πουλάκι όμως κάτι ακόμα ψιθυρίζει.

(κάνει πως ακούει)

Τ' ακούς και συ; Κάτι ψιθυρίζει το πουλάκι, ε, ναι, ω! ω! πως είδες και άλλα πράγματα και δε μου τα λες.

ΛΟΥΙΖΑ

Όχι, μπαμπά, το πουλάκι λέγει ψέματα.

ΑΡΓΓΑΝ

Πρόσεξε καλά!

ΛΟΥΙΖΑ

Όχι, μπαμπά, μην το πιστεύεις· λέει ψέματα σε βεβαιώνω.

ΑΡΓΓΑΝ

Καλά, θα το δούμε. Πήγαινε και πρόσεξε καλά εις όλα. Πήγαινε.
(Μόνος) Αχ! πάνε πλέον τα παιδιά! Τι γίνεται, τι γίνεται! Δε θα
μπορώ πια να συλλογίζωμαι την αρρώστεια μου με την άνεσί μου.
Α! . . . δεν αντέχω πλέον!

(Ρίπτεται εις ένα κάθισμα)

ΣΚΗΝΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ — ΑΡΓΓΑΝ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Τι συμβαίνει, αδελφέ μου; Πώς είσαι;

ΑΡΓΓΑΝ

Αχ! αδελφέ μου, πολύ άσχημα.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Πώς είσαι, πολύ άσχημα;

ΑΡΓΓΑΝ

Ναι, έχω μεγάλη αδυναμία, απίστευτη αδυναμία.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Α! αυτό είναι δυσάρεστο.

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν έχω δύναμι ούτε να μιλήσω.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Έρχομαι, αδελφέ μου, να σου προτείνω ένα γάμο για την Αγγελική,
την ανεψιά μου.

ΑΡΓΓΑΝ (Σηκώνεται από το κάθισμά του και μιλεί με παραφορά)

Αδελφέ μου, μη μου μιλής καθόλου γι' αυτό το παληοκόριτσο· είναι
μα πανούργα, μια αυθάδης, μια αδιάντροπη που σε δυο ημέρες θα
την κλείσω σε μοναστήρι.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Α! μπράβο! Είμαι πολύ ευχαριστημένος που σούκανε καλό η επίσκεψί
μου και ξαναδυνάμωσες λιγάκι. Άλλοτε τα ξαναλέμε. Σου έφερα εδώ
ένα χορόν που τον συνήντησα κατά τύχην. Αυτός θα σου διαλύση την
λύπη και θα προδιαθέση καλύτερα την ψυχή σου για όσα έχομε να
πούμε. Είναι Αιγύπτιοι ντυμένοι σαν Μαυριτανοί, χορεύουν και
τραγουδούν και είμαι βέβαιος πως θα ευχαριστηθής πολύ. Αξίζουν

κ' αυτοί όσον αξίζει μια συνταγή του κυρίου Πυργγόν. Εμπρός, πάμε.

(Εξέρχονται).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ — ΑΡΓΓΑΝ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Λοιπόν! αδελφέ μου, τι ιδέαν έχεις; Δεν ισοδυναμεί με μια δόσι καθαρτικού;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μπα! καλύτερο είναι το καλό καθαρτικό.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Ας τ' αφήσωμεν αυτά. Θέλεις να μιλήσωμε λίγο;

ΑΡΓΓΑΝ

Περίμενε μια στιγμή, αδελφέ μου. Θα γυρίσω.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Το ξεχάσατε, αφέντη, πως δεν μπορείτε να περπατήσετε χωρίς μπαστούνι;

ΑΡΓΓΑΝ

Α! ναι· έχεις δίκηο.

(φεύγει).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μην παύσετε να φροντίζετε, παρακαλώ, για τα συμφέροντα της ανηψιάς σας.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Θα κάνω το παν για ν' αποκτήση ό,τι επιθυμεί.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Πρέπει με κάθε τρόπο να εμποδίσετε αυτό τον εξωφρενικό γάμο που

του μπήκε στο κεφάλι του. Εσυλλογίστηκα μάλιστα πως θάταν καλό να μπορούσαμε να του φέρναμε εδώ ένα δικό μας γιατρό, για να τον κάνη να συχαθή τον Πυργγόν του και να του δώση να καταλάβη τι ρόλο του παίζει. Μα, μια φορά που δεν έχομε κανένα του χεριού μας, μου πέρασε η ιδέα να του παίξω ένα παιγνίδι.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Σαν τι;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Είνε μια ιδέα λιγάκι . . . κωμική. Ελπίζω όμως πως θα πετύχη. Αφήστε με μένα. Κάνετε σεις ό,τι μπορείτε. Να τον, έρχεται.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΒΕΡΑΛΔΟΣ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Προ παντός, αδελφέ μου, θα σε παρακαλέσω να μιλήσωμε χωρίς να εξάπτεσαι.

ΑΡΓΓΑΝ

Σου το υπόσχομαι.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Ν' απαντάς χωρίς να θυμώνης σ' ό,τι κι' αν σου λέω.

ΑΡΓΓΑΝ

Μάλιστα.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Και να συζητήσωμε με απάθεια για ό,τι έχομε να πούμε.

ΑΡΓΓΑΝ

Θεέ μου! Ναι. Τι πρόλογοι είν' αυτοί;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Ποιος είνε ο λόγος, αδελφέ μου, που, ενώ έχεις περιουσία και δεν έχεις άλλα παιδιά παρά μόνο μια κόρη — τη μικρή δεν τη λογαριάζω — ποιος είνε ο λόγος που σκέπτεσαι να τη βάλης σε μοναστήρι;

ΑΡΓΓΑΝ

Ποιος είνε ο λόγος, αδελφέ μου, που είμαι ο κύριος της οικογενείας μου για να κάνω ό,τι κρίνω σωστό;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Η γυναίκα σου δεν παύει να σε συμβουλεύη ν' απαλλαχθής έτσι κι' από τις δυο σου κόρες, και δεν αμφιβάλλω ότι από πνεύμα ευλαβείας επιθυμεί να δη και τις δυο καλόγρηες.

ΑΡΓΓΑΝ

Να, φθάσαμε στο ζήτημα! Πάλι στη μέση η δυστυχισμένη γυναίκα.
Όλα τα κακά αυτή τα κάνει και όλος ο κόσμος είνε εναντίον της.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Όχι, αδελφέ μου, ας την αφήσωμε ήσυχη τη γυναίκα σου. Είναι γυναίκα που έχει τας καλύτερας προθέσεις του κόσμου για την οικογένειά σου και δεν έχει στο νου της κανένα συμφέρον. Σ' αγαπά μ' όλη της την καρδιά και δείχνει για τα παιδιά σου μια στοργή και μια καλωσύνη που δεν ημπορεί κανείς να την φανταστή. Αυτό είναι βέβαιον. Ας την αφήσουμε λοιπόν κι' ας έρθωμε στην κόρη σου. Για ποιο λόγο, αδελφέ μου, θέλεις να τη δώσεις σε γυιό γιατρού;

ΑΡΓΓΑΝ

Για τον απλούστατο λόγο, αδελφέ μου, ότι θέλω να κάνω γαμπρό που να μου είναι χρήσιμος.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Δεν είνε αυτό το συμφέρον της κόρης σου. Παρουσιάζεται μια τύχη πολύ καλύτερη για την κόρη σου.

ΑΡΓΓΑΝ

Ναι· μα η τύχη αυτή δεν είνε καλύτερη και για μένα.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Μα ο άντρας που θα πάρη θα είναι γι' αυτήν ή για σένα;

ΑΡΓΓΑΝ

Πρέπει να είνε και γι' αυτήν και για μένα. Θέλω να βάλω στην οικογένειά μου ανθρώπους που να μου είνε χρήσιμοι.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Με τη λογική αύτη, αν η μικρή σου κόρη ήταν μεγάλη θα την επάντρευες μ' ένα φαρμακοποιό.

ΑΡΓΓΑΝ

Γιατί όχι;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Είναι λογικόν να σε περιτριγυρίζουν αιωνίως οι γιατροί και οι φαρμακοποιό και να θέλης να είσαι πάντοτε άρρωστος στο πείσμα των ανθρώπων και της φύσεως;

ΑΡΓΓΑΝ

Τι εννοείς, αδελφέ μου;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Εννοώ, αδελφέ μου, πως δε γνωρίζω άνθρωπο ολιγώτερο άρρωστο από σένα και πως δεν θα επιθυμούσα καθόλου να είχα καλύτερη κράσι από τη δική σου. Απόδειξις πως είσαι καλά και πως είνε τέλειος ο οργανισμός σου είνε ότι μ' όλες τις δίαιτες που κάνεις δεν το κατώρθωσες να βλάψης την υγεία σου και πως με τα τόσα γιατρικά που σου δίνουν δεν έσκασες ακόμα.

ΑΡΓΓΑΝ

Αυτά ακριβώς, αδελφέ μου, με διατηρούν· και ο κύριος Πυργγόν

λέει πως θα πέθαινα αν τρεις ημέρες μονάχα δε μ' εφρόντιζ'
εκείνος!

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Αν δε λάβης τα μέτρα σου, θα σε φροντίζη τόσο πολύ, που θα σε
στείλη στον άλλο κόσμο,

ΑΡΓΓΑΝ

Μα ας μιλήσωμε λογικά, αδελφέ μου. Δεν πιστεύεις καθόλου στην
ιατρική;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Όχι, αδελφέ μου· και δε βλέπω και τι θα κέρδιζε η ιατρική αν την
επίστευα.

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς! δε βρίσκεις αληθινό ένα πράγμα που τώχει αναγνωρίσει όλος ο
κόσμος και όλοι οι αιώνες το έχουν σεβασθή;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Όχι μόνο πολύ απέχω από του να την νομίζω αληθινή, μα μου
φαίνεται ακόμα και πως είνε η μεγαλύτερη παραφροσύνη που έγινε
στον κόσμο. Και — αν θέλης να φιλοσοφήσουμε — δε βρίσκω τίποτε
αστειότερο και τίποτε γελοιωδέστερο πράγμα στον κόσμο από έναν
άνθρωπο που του πέρασε η ιδέα να γιατρέψη έναν άλλον.

ΑΡΓΓΑΝ

Γιατί φαντάζεσαι, αδελφέ μου, πώς ένας άνθρωπος δεν μπορεί να
γιατρέψη έναν άλλον;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Για τον απλούστατο λόγο, αδελφέ μου, ότι τα ελατήρια της μηχανής
μας είνε μυστήρια σε βαθμό που οι άνθρωποι δε βλέπουν τίποτα,
και ότι η φύσις έβαλ' εμπρός στα μάτια μας ένα τόσο πυκνό πέπλο,
που είνε αδύνατο να διακρίνωμε τίποτα.

ΑΡΓΓΑΝ

Κατά τη γνώμη σου λοιπόν οι γιατροί δεν ξαίρουν τίποτα;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Ακριβώς, αδελφέ μου. Έχουν πολλές εγκυκλοπαιδικές γνώσεις,
ξαίρουν να μιλούν λατινικά, ξαίρουν να δίνουν ελληνικά ονόματα
σε όλες τις αρρώστειες, να τις καθορίζουν και να τις ξεχωρίζουν
όσο όμως για να τις γιατρέψουν, δε σκαμπάζουν τίποτα.

ΑΡΓΓΑΝ

Εν πάση όμως περιπτώσει πρέπει να συμφωνήσης ότι ως προς αυτό,
οι γιατροί ξαίρουν περισσότερα από όλους τους άλλους.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Ξαίρουν, αδελφέ μου, ό,τι σου είπα· δε γιατρεύουν μεγάλα
πράγματα: και όλη η εξοχότης της τέχνης των συνίσταται σε
πομπώδεις και ασυναρτήτους λέξεις, σε εύσημη φλυαρία με λόγια
αντί λογικής και με υποσχέσεις αντί έργων.

ΑΡΓΓΑΝ

Μα επί τέλους, αδελφέ μου, υπάρχουν άνθρωποι σαν εσένα σοφοί και σαν εσένα ευφυείς· βλέπομε εν τούτοις ότι όλος ο κόσμος, όταν αρρωσταίνει, καταφεύγει στους γιατρούς.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Είνε δείγμα της ανθρωπίνης αδυναμίας και όχι της αληθείας και της τέχνης των.

ΑΡΓΓΑΝ

Οι γιατροί όμως θα την πιστεύουν αληθινή την τέχνη των, αφού την μεταχειρίζονται και για τον εαυτόν τους.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Ναι· μεταξύ των γιατρών υπάρχουν μερικοί που πλανώνται κι' αυτοί και εκμεταλλεύονται συγχρόνως και την πλάνη του κόσμου· υπάρχουν όμως και άλλοι που χωρίς να πλανώνται την εκμεταλλεύονται. Ο κύριος Πυργγόν σου, παραδείγματος χάριν, δεν έχει πονηρίες· είναι ένας μονοκόμματος γιατρός από την κορφή ως τα νύχια· πιστεύει στους κανόνες περισσότερο από κάθε μαθηματική απόδειξη και θα το θεωρούσε έγκλημα να τους ερευνήσει· δε βλέπει τίποτα το σκοτεινό στην ιατρικήν, τίποτα το αμφίβολο, τίποτα το δύσκολο· με παράφορη προκατάληψη· με ακλόνητη εμπιστοσύνη· με αγύριστη αντίληψη και λογική διατάζει καθάρσια και αφαιμάξεις και δε σταθμίζει τίποτα με την πλάστιγγα. Δεν πρέπει όμως να του αποδώση κανείς κακή θέλησι σ' ό,τι κακό μπορεί να σου κάνη. Με την πλέον καλή θέλησι σ' εξαποστέλλει στον άλλον κόσμο, απaráλλακτα όπως θα έστελνε την γυναίκα του και τα παιδιά του και εν ανάγκη και τον εαυτό του.

ΑΡΓΓΑΝ

Αυτά τα λες, αδελφέ μου, γιατί τον μισείς! Ας έρθωμε επί τέλους στα πράγματα. Τι πρέπει να κάνη κανείς όταν είναι άρρωστος;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Τίποτα, αδελφέ μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς τίποτα;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Τίποτα. Πρέπει μόνο ν' αναπαύεται. Η φύσις, όταν την αφήνωμε ελεύθερη, ξανάρχεται μονάχη της στον κανονικό της δρόμο. Η ανησυχία μας και η ανυπομονησία μας της τα χαλάνε. Όλοι σχεδόν οι άνθρωποι πεθαίνουν από τα γιατρικά των και όχι από την αρρώστειά των.

ΑΡΓΓΑΝ

Πρέπει εν τούτοις να συμφωνήσης, αδελφέ μου, ότι μπορούμε να βοηθήσωμε τη φύσι αυτή με μερικά πράγματα.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Θεέ μου! Με κάτι τέτοιες ιδέες μας αρέσει να τρεφώμεθα. Οι άνθρωποι ανέκαθεν έχουν μερικές φαντασιοπληξίες που καταντούν να τις πιστεύουν, γιατί μας κολακεύουν και γιατί επιθυμούν να είναι αλήθειες. Όταν ένας γιατρός σου λήη ότι θα βοηθήση, θα συνδράμη, θ' ανακουφίση τη φύσι, θα της βγάλη ό,τι τη βλάπτει και θα της

δώση ό,τι της λείπει, θα την εδραιώση, θα διευκολύνη τας λειτουργίας της· όταν σου λήη ότι θα καθαρίση το αίμα . . .
θα καταπραΰνη τα εντόσθια και τον εγκέφαλο, θα ξεπρήξη τη σπλήνα, θα τονώση το στήθος, θα επισκευάση το ήπαρ, θα δυναμώση την καρδιά, θα επαναφέρη και θα διατηρήση τη φυσική θερμοκρασία και ότι γνωρίζει μυστικά που μπορεί να παρατείνη τη ζωή για πολλά χρόνια, σου λέει απλούστατα το παραμύθι της ιατρικής. Όταν έρθης όμως στην πραγματικότητα και στην πείρα, δε θαύρης τίποτ' απ' όλα αυτά. Είνε σαν εκείνα τα ωραία όνειρα, που όταν ξυπνάς δε σ' αφήνουν τίποτ' άλλο παρά μόνον τη δυσαρέσκεια που τα πίστεψες.

ΑΡΓΓΑΝ

Δηλαδή όλη η επιστήμη του κόσμου είνε κλεισμένη μέσα στο κεφάλι σου και νομίζεις πως ξαίρεις περισσότερα από όλους τους μεγάλους γιατρούς του αιώνος μας.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Όλοι αυτοί οι μεγάλοι σου γιατροί είναι άλλοι άνθρωποι στα λόγια και άλλοι άνθρωποι στα πράγματα. Όταν μιλούν, είναι οι ευφυέστεροι άνθρωποι του κόσμου, όταν έρχονται στα πράγματα, είνε οι αμαθέστεροι όλων των ανθρώπων.

ΑΡΓΓΑΝ

Είσαι, κατά πως βλέπω, ένας μεγάλος δόκτωρ· και θα επιθυμούσα να ήταν εδώ κάποιος από τους κυρίους εκείνους για ν' αντικρούση τους λόγους σου και να εκμηδενίση την κακογλωσσιά σου.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Εγώ, αδελφέ μου, δεν το έχω για έργο μου να πολεμώ την ιατρική· κάθε ένας είνε ελεύθερος για καλό ή για κακό του να πιστεύη ό,τι του αρέσει. Ό,τι είπα, το είπα μεταξύ μας, και θα ήμουν ευτυχής αν κατώρθωνα να σε βγάλω λίγο από την πλάνη που βρίσκεσαι και, για να σε διασκεδάσω, θα ήθελα να σε πήγαινα να δης κάποια από τις κωμωδίες του Μολιέρου στο ζήτημα αυτό.

ΑΡΓΓΑΝ

Είνε πολύ αυθάδης αυτός ο Μολιέρους σου με τις κωμωδίες του και τον βρίσκω γελοίο να τολμά να παίζη με ανθρώπους εντίμους σαν τους γιατρούς.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Δεν παίζει με τους γιατρούς, παίζει με τα γελοία της ιατρικής.

ΑΡΓΓΑΝ

Βέβαια! είνε ικανός αυτός ν' ανακατεύεται και να ελέγχη την ιατρική! Να ένας ηλίθιος, ένας αυθάδης, που του πέρασε η ιδέα πως μπορεί να εμπαίξη τας γνωματεύσεις και τις συνταγές και να επιτεθή κατά του ιατρικού σώματος και ν' ανεβάση στη σκηνή του πρόσωπα αξιοσέβαστα σαν τους κυρίους αυτούς!

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Τι άλλο θέλεις ν' ανεβάση στη σκηνή, αν όχι τα διάφορα επαγγέλματα των ανθρώπων; Ανεβάζουν κάθε μέρα πρίγκηπας και βασιλείς που είνε επίσης αξιότιμοι άνθρωποι όσο και οι γιατροί.

ΑΡΓΓΑΝ

Να πάρη ο διάβολος! αν ήμουν γιατρός θα την τιμωρούσα εγώ την αυθάδειά του· όταν θ' αρρώσταινε, θα τον άφινα να πεθάνη χωρίς καμμιά βοήθεια. Ό,τι κι' αν έκανε κι' ό,τι κι' αν έλεγε, δε θα του διώριζα ούτε την παραμικρή αφαιμάξι ούτε το παραμικρό κλύσμα· θα τούλεγα σκάσε, σκάσε, να μάθης άλλη φορά να παίζεις με την ιατρική.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Πολύ θυμωμένος είσαι μαζί του.

ΑΡΓΓΑΝ

Και βέβαια. Είνε ασυλλόγιστος άνθρωπος· κι' αν έχουν μυαλό οι γιατροί, πρέπει να κάνουν εκείνο που είπα.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Θάχη αυτός πειο πολύ μυαλό από τους γιατρούς σου και δε θα τους ζητήσει καμμιά βοήθεια.

ΑΡΓΓΑΝ

Τόσο το χειρότερο γι' αυτόν, αν δεν καταφύγη στα γιατρικά των.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Έχει το λόγο του να μη τα θέλη. Αυτός υποστηρίζει ότι μόνο οι εύρωστοι και οι ρωμαλέοι άνθρωποι μπορούν ν' ανθέξουν στα γιατρικά και στην αρρώστεια μαζί, ενώ εκείνος μόλις έχει δυνάμεις για ν' ανθέξη μόνο στην αρρώστεια.

ΑΡΓΓΑΝ

Αυτά είναι μωρίες. Άσ' τα, αδελφέ μου, ας μη μιλούμε πεια γι' αυτό τον άνθρωπο. Μου ανάβει τη χολή και θα μου χειροτερέψης την κατάστασί μου.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Όπως θέλεις, αδελφέ μου. Ας αλλάξωμε ομιλία. Δε μου φαίνεται σωστό πράγμα, για μια μικρή απείθεια της κόρης σου, ν' αποφασίσης να την κλείσης σε μοναστήρι: ν' ακολουθήσης δηλαδή τυφλώς το πάθος σου, μόνο και μόνο γιατί δε θέλει να πάρη εκείνον που θέλεις εσύ. Μου φαίνεται, προκειμένου περί γάμου, ότι πρέπει να λογαριάζη κανείς και τη συμπάθεια της κόρης, αφού θα είναι για όλη τη ζωή της και αφού από τη συμπάθεια αυτή εξαρτάται όλη η ευτυχία του γάμου.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

κ. ΦΛΕΡΑΝ (με ένα κλυστήρι στο χέρι) — ΑΡΓΓΑΝ — ΒΕΡΑΛΔΟΣ

ΑΡΓΓΑΝ

Θα μου επιτρέψης μια στιγμή, αδελφέ μου.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Πώς; τι θέλεις να κάνης;

ΑΡΓΓΑΝ

Ένα κλυσματάκι· θα τελειώση γρήγορα.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Αστείεύεσαι. Μα δεν μπορείς να κάνης μια στιγμή χωρίς κλύσμα και χωρίς γιατρικό; Ανάβαλέ το για άλλη φορά και ησύχασε επί τέλους λιγάκι.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε Φλεράν, το βράδυ ή αύριο το πρωί.

κ. ΦΛΕΡΑΝ (στο Βεράλδο).

Γιατί ανακατεύεστε σεις και γιατί εναντιώνεσθε στις συνταγές της ιατρικής κι' εμποδίζετε τον κύριο να κάνη το κλύσμα του; Είνε πολύ αστεία η τόλμη σας αυτή!

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Καλέ, τι μας λέτε! πώς φαίνεται πως δεν είσθε συνηθισμένος να μιλήτε με πρόσωπα.

ΦΛΕΡΑΝ

Δεν πρέπει να παίζετε με τα φάρμακα και να με κάνετε να χάνω την ώρα μου. Εγώ ήρθα εδώ σύμφωνα με τη συνταγή και θα πω του κυρίου Πυργγόν, ότι μ' εμποδίσате να εκτελέσω τη διαταγή του και να κάνω το καθήκον μου. Θα δήτε, θα δήτε! . . .

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΒΕΡΑΛΔΟΣ

ΑΡΓΓΑΝ

Αδελφέ μου, θα γίνης αιτία συμφοράς.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Ω! μεγάλη συμφορά να μην κάνης το κλύσμα που διέταξε ο κύριος Πυργγόν! Δεν είνε δυνατόν επί τέλους να γιατρευτής από την αρρώστεια των γιατρών και να παύσης να είσαι βουτημένος μέσα στα γιατρικά των;

ΑΡΓΓΑΝ

Μ' έσκασες. Θα ήθελα να είχες την αρρώστεια μου, για να δούμε αν θα φλυαρούσες έτσι. Α! να ο κύριος Πυργγόν.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΠΥΡΓΓΟΝ, ΑΡΓΓΑΝ, ΒΕΡΑΛΔΟΣ, ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Πολύ ωραίες ειδήσεις μου έφεραν κάτω στην πόρτα. Περιφρονούνται εδώ οι συνταγές μου και αποκλείεται η χρήση του φαρμάκου που διώρισα.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε, όχι . . .

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Αυτό είναι μεγάλη θρασύτης, είναι επανάστασις του ασθενούς κατά του ιατρού!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Είναι φοβερό πράγμα!

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Ένα κλύσμα που είχα την ευχαρίστησι να συνθέσω μόνος μου . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι εγώ . . .

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Που το επενόησα και το εσυσκέυασα καθ' όλους τους κανόνες της τέχνης . . .

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δεν έχει καμμιά δικαιολογία.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Και που θα έφερνε θαυμάσια αποτελέσματα στα έντερα . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Ο αδελφός μου . . .

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Να τον διώξετε με περιφρόνησιν!

ΑΡΓΓΑΝ (δείχνει τον Βεράλδον)

Εκείνος.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Αυτό είναι εξωφρενικό.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αλήθεια.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Είναι καταπληκτική απόπειρα εναντίον της ιατρικής.

ΑΡΓΓΑΝ (δείχνει τον Βεράλδον)

Εκείνος φταίει. . .

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Είναι έγκλημα εσχάτης ιατρικής προδοσίας, που δεν υπάρχει καμμιά ποινή ανταξία του.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Έχετε δίκηο.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Σας δηλώνω ότι διακόπτω πάσαν σχέσηιν μαζί σας.

ΑΡΓΓΑΝ

Ο αδελφός μου . . .

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Και λύω κάθε δεσμόν μαζί σας.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Θα κάνετε πολύ καλά.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Και για να θέσω τέρμα σε κάθε δεσμό με σας, να το δωρητήριον που είχα κάνει στον ανηψιό μου επί τη ευκαιρία του γάμου.

(Σχίζει τα δωρητήριον και πετά με θυμόν τα κομμάτια.)

ΑΡΓΓΑΝ

Ο αδελφός μου το έκανε όλο το κακό.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Να περιφρονηθή το κλύσμα μου!

ΑΡΓΓΑΝ

Πέτε να το φέρουν· θα το κάνω αμέσως.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Θα σας εθεράπευα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δεν το αξίζει.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Θα είχα καθαρίσει το σώμα σας και θα σας είχα εντελώς απαλλάξει από όλους τους κακούς χυμούς.

ΑΡΓΓΑΝ

Αχ! αδελφέ μου!

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Και δεν ήθελα πλέον παρά μόνο καμμιά ντουζίνα φάρμακα για να εκκενώσω και τα βαθύτερα μέρη.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δεν είναι άξιος να τον κουράσετε.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Μα αφού δεν το θελήσατε να σας γιατρέψω . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Δε φταίω εγώ.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Αφού απειτινάξατε την υπακοήν που ο άνθρωπος οφείλει εις τον
ιατρόν του . . .

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Χρειάζεται εκδίκησης.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Αφού εκηρύχθητε επαναστάτης κατά των φαρμάκων που σας
διέταξα . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Α! καθόλου.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Σας λέγω ότι σας εγκαταλείπω στην ελεεινή κράσι σας, στη
δυσκρασία των σπλάχνων σας, στην αλλοίωσι του αίματός σας, στη
δριμύτητα της χολής σας και στην υποστάθμη των χυμών σας.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Θα κάνετε πολύ καλά.

ΑΡΓΓΑΝ

Θεέ μου!

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Και θέλω πριν περάσουν τέσσερες ημέρες η κατάστασί σας να γίνη
ανίατος.

ΑΡΓΓΑΝ

Ω! έλεος.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Να περιπέσετε εις την βραδυπεψίαν.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε Πυργγόν.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Εκ της βραδυπεψίας εις την δυσπεψίαν.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε Πυργγόν!

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Εκ της δυσπεψίας εις την απεψίαν.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε Πυργγόν!

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Εκ της απεψίας εις την λειεντερίαν.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε Πυργγόν.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Εκ της λειεντερίας εις την δυσεντερίαν.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε Πυργγόν!

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Εκ της δυσεντερίας εις την υδρωπικίαν.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε Πυργγόν.

κ. ΠΥΡΓΓΟΝ

Εκ της υδρωπικίας εις την στέρησιν της ζωής. Εκεί θα σας οδηγήση η παραφροσύνη σας.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΒΕΡΑΛΔΟΣ

ΑΡΓΓΑΝ

Αχ! Θεέ μου! επέθανα! Αδελφέ μου, με κατέστρεψες.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Πώς; γιατί;

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν αντέχω πλέον. Αισθάνομαι την εκδίκησι της ιατρικής.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Μα την πίστι μου, αδελφέ μου, είσαι τρελλός. Δεν θέλω σε πολλά πράγματα να σε βλέπουν οι άνθρωποι να κάνης όσα κάνεις. Σκέψου λίγο, σε παρακαλώ, έλα στον εαυτό σου και μην αφίνης να σε κυριεύη η φαντασία σου.

ΑΡΓΓΑΝ

Άκουσες με τι φριχτές αρρώστειες μ' εφοβέρισε;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Τι απλοϊκός άνθρωπος που είσαι;

ΑΡΓΓΑΝ

Είτε πως πριν περάσουν τέσσερες ημέρες θα είμαι ανιάτος.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Και επειδή τάχα το είπες πρέπει και να γίνη; Χρησμός είναι τα λόγια του; όποιος σ' ακούει θα νομίζη πως ο κύριος Πυργγόν κρατεί στα χέρια του το νήμα της ζωής σου και έχει τη δύναμι να το μακραίνη και να το κονταίνη σύμφωνα με τη θέλησί του. Λάβε υπ' όψιν σου ότι τα στοιχεία της ζωής σου είναι μέσα σου και ότι οι θυμοί του κυρίου Πυργγόν είναι τόσο ικανοί να σε κάνουν να πεθάνης όσο είναι ικανά τα γιατρικά του να σε κάνουν να ζήσης. Να

μια ευκαιρία ν' απαλαχθής, αν θέλης, από τους γιατρούς· ή, αν είσαι γεννημένος να μην μπορής να κάνης χωρίς αυτούς, είν' εύκολο, αδελφέ μου, να βρης έναν άλλο που να σε κάνη να διατρέχης ολιγωτέρους κινδύνους.

ΑΡΓΓΑΝ

Αχ! αδελφέ μου! αυτός ξαίρει καλά την κράσι μου και ξαίρει με τι τρόπο πρέπει να με γιατρέψη.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Πρέπει να ομολογήσης ότι είσαι άνθρωπος με μεγάλην προκατάληψιν και βλέπεις τα πράγματα μ' αλλόκοτα μάτια.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

ΑΡΓΓΑΝ, ΒΕΡΑΛΔΟΣ, ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (στον Αργγάν)

Κύριε, ήρθε ένας γιατρός και ζητεί να σα δη.

ΑΡΓΓΑΝ

Ποιος γιατρός;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Γιατρός της ιατρικής.

ΑΡΓΓΑΝ

Σ' ερωτώ ποιος είνε.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δεν τον γνωρίζω· μου μοιάζει όμως τόσο πολύ, σαν να είμαστε δυο σταλαγματιές νερό. Αν δεν ήμουν βέβαιη πως η μητέρα μου ήταν τίμια γυναίκα, θα έλεγα πως μου φούρνισε κάποιο αδερφάκι ύστερα απ' το θάνατο του πατέρα μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Φέρε τον εδώ.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ, — ΒΕΡΑΛΔΟΣ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Η δουλειά σου πάει θαυμάσια. Δεν προφθαίνει να φύγη ο ένας γιατρός και σούρχεται άλλος.

ΑΡΓΓΑΝ

Πολύ φοβούμαι μη γίνης αιτία συμφοράς.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Πάλι; πάλι τα ίδια έχομε;

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν μπορώ να βγάλω απ' το μυαλό μου όλες εκείνες τις αρρώστειες που δεν τις ξαίρω, όλες εκείνες . . .

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ, ΒΕΡΑΛΔΟΣ, ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (ως γιατρός)

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Επιτρέψατέ μου, κύριε, να σας κάνω μια επίσκεψη και να σας προσφέρω τας υπηρεσίας μου για κάθε αφαίμαξι και για κάθε κλύσμα που έχετε ανάγκη.

ΑΡΓΓΑΝ

Σας είμαι πολύ υπόχρεως, κύριε (στο Βεράλδο) Ίδιος κι' απaráλλακτος η Τουανέττα, μα την πίστι μου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Κύριε, με συγχωρείτε μια στιγμή. Ελησμόνησα να δώσω μια παραγγελία στον υπηρέτη μου· θα ξαναγυρίσω αμέσως.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΒΕΡΑΛΔΟΣ

ΑΡΓΓΑΝ

Ε; δε σου φαίνεται πως είνε η ίδια η Τουανέττα;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Η αλήθεια είνε πως η ομοιότης είνε καταπληκτική· αλλά δεν είναι η πρώτη φορά πού παρατηρούμε τέτοιο πράγμα· η ιστορία είναι γεμάτη από τέτοια παιχνίδια της φύσεως.

ΑΡΓΓΑΝ

Εγώ τουλάχιστον τάχασα και. . .

ΣΚΗΝΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ, ΒΕΡΑΛΔΟΣ, ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Τι θέλετε, κύριε;

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δε με φωνάξατε;

ΑΡΓΓΑΝ

Εγώ; όχι.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Θα βουίζουν τ' αυτιά μου, φαίνεται.

ΑΡΓΓΑΝ

Μείνε λίγο εδώ να 'δης πώς σου μοιάζει εκείνος ο γιατρός.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Α! ναι, αυτή την όρεξι είχα. Έχω δουλειά κάτω. Αρκετά τον είδα.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΒΕΡΑΛΔΟΣ

ΑΡΓΓΑΝ

Αν δεν τους έβλεπα και τους δυο μαζί θα νόμιζα πως είνε ένας.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Έχω διαβάσει καταπληκτικά πράγματα γι' αυτές τις ομοιότητες.

Υπάρχουν ομοιότητες στην εποχή μας που όλος ο κόσμος μπορεί να γελαστή.

ΑΡΓΓΑΝ

Εγώ θα γελιώμουν και θα μπορούσα να ορκισθώ πως είναι ένα και το αυτό πρόσωπο.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΒΕΡΑΛΔΟΣ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (ως γιατρός)

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Σας ζητώ συγγνώμην, κύριε, μ' όλη μου την καρδιά

ΑΡΓΓΑΝ (χαμηλοφώνως στον Βεράλδο) Άξιον θαυμασμού.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μην παρεξηγήσετε, σας παρακαλώ, την περιέργεια που έχω να ιδώ

έναν έξοχο ασθενή σαν κ' εσάς. Η φήμη σας που απλώνεται παντού μπορεί να δικαιολόγησε το θάρρος μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Κύριε, είμαι στις διαταγές σας.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Βλέπω, κύριε, πως με κυττάζετε με πολλή προσοχή. Τι ηλικίας φαντάζεσθε πως είμαι;

ΑΡΓΓΑΝ

Νομίζω πως θα είσθε, το πολύ — πολύ, είκοσι έξη ως είκοσι επτά ετών.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Χα! χα! χα! χα! χα! Είμαι ενενήντα . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Ενενήντα!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι. Βλέπετε με τα μυστικά της τέχνης μου, πώς διατηρούμαι ακμαίος και εύρωστος.

ΑΡΓΓΑΝ

Για ενενήντα χρόνων πάρα πολύ νέος γέρος, μα την αλήθεια.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Είμαι περαστικός γιατρός, Πηγαίνω από πόλι σε πόλι, από επαρχία σε επαρχία, από βασίλειο σε βασίλειο για να βρω ύλην για την ικανότητά μου, για να βρω αρρώστους αξίους να με απασχολήσουν, ικανούς να δοκιμάσουν τα μεγάλα και ωραία μυστικά που ανεκάλυψα στην ιατρική. Δεν καταδέχομαι να γλεντώ με το συρφετό των κοινών και συνηθισμένων νόσων, με τους παληορρευματισμούς και τις φλεγμονές, με τους πυρετάκους, με τας εγκεφαλικές διαταράξεις και με τις ημικρανίες. Θέλω αρρώστειες σοβαρές, συνεχείς πυρετούς με παραληρήματα, εξανθηματικούς πυρετούς, πανώλεις, ύδρωπας, πλευρίτιδας και φλεγμονάς του στήθους. Αυτά μ' αρέσουν, σ' αυτά θριαμβεύω. Και θα ήθελα, κύριε, να είχατε όλες αυτές τις αρρώστειες που σας είπα, να σας είχαν εγκαταλείψει όλοι οι γιατροί, να ήσθε απελπισμένος, να πνέατε τα λείψια, για να σας δείξω τα έξοχα αποτελέσματα των γιατρικών μου και τον πόθο που έχω να σας υπηρετήσω.

ΑΡΓΓΑΝ

Σας είμαι υπόχρεως, κύριε, για την καλωσύνη που αισθάνεστε για μένα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δώστε μου το σφυγμό σας. Πω! πω! πώς κτυπάει! Θα σε κάνω εγώ να κτυπάς όπως πρέπει! Αι! αι! τι αταξίες είν' αυτές· βλέπω πως δε με γνώρισες ακόμη. Ποιος είν' ο γιατρός σας;

ΑΡΓΓΑΝ

Ο κύριος Πυργγόν.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αυτόν δεν τον έχω γράψει στο σημειωματάριό μου μαζί με τους μεγάλους γιατρούς. Από τι σας λέει πως υποφέρετε;

ΑΡΓΓΑΝ

Λέει πως υποφέρω από το ήπαρ· άλλοι όμως λένε πως πάσχω από τη σπλήνα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Είνε αμαθέστατοι. Από τον πνεύμονα υποφέρετε.

ΑΡΓΓΑΝ

Από τον πνεύμονα;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι. Τι αισθάνεσθε;

ΑΡΓΓΑΝ

Αισθάνομαι από καιρού εις καιρόν πονοκεφάλους.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ακριβώς· ο πνεύμων.

ΑΡΓΓΑΝ

Νομίζω κάποτε πως έχω ένα πέπλο 'μπρός στα μάτια μου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο πνεύμων.

ΑΡΓΓΑΝ

Έχω κάποτε αναγούλες.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο πνεύμων.

ΑΡΓΓΑΝ

Αισθάνομαι κάποτε κούρασι σε όλα μου τα μέλη.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο πνεύμων.

ΑΡΓΓΑΝ

Και κάποτε με πιάνουν πόνοι στην κοιλιά σαν κωλικόπονοι.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο πνεύμων. Τρώτε με όρεξι;

ΑΡΓΓΑΝ

Μάλιστα, κύριε.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο πνεύμων. Σας αρέσει να πίνετε λίγο κρασί;

ΑΡΓΓΑΝ

Μάλιστα κύριε.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο πνεύμων. Σας έρχεται λίγος ύπνος ύστερα από το φαΐ και σας ευχαριστεί να κοιμάστε;

ΑΡΓΓΑΝ

Μάλιστα, κύριε.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο πνεύμων, ο πνεύμων, σας λέω. Τι σας διέταξε ο γιατρός σας να τρώτε;

ΑΡΓΓΑΝ

Μου διέταξε σούπα.

ΤΟΥΑΝΕΤΑ

Αμαθέστατος!

ΑΡΓΓΑΝ

Πουλερικά.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αμαθέστατος!

ΑΡΓΓΑΝ

Βιδέλο.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αμαθέστατος!

ΑΡΓΓΑΝ

Βραστά.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αμαθέστατος!

ΑΡΓΓΑΝ

Αυγά φρέσκα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αμαθέστατος!

ΑΡΓΓΑΝ

Το βράδυ, δαμάσκηνα για μαλακτικά.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αμαθέστατος!

ΑΡΓΓΑΝ

Και προ πάντων να πίνω το κρασί μου πολύ νερωμένο.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο και η αμαθής, το αμαθές. Πρέπει να το πίνετε σκέτο το κρασί σας· και για να πυκνώση το αίμα σας που είναι πολύ αραιό, πρέπει να τρώτε χονδρό βωδινό, χονδρό χοιρινό, καλό ολλανδικό τυρί, σμιγδάλι, ρύζι, κάστανα, και μπουρεκάκια για να κολλούν και να γλιστρούν. Ο γιατρός σας είναι ζώον. Θα σας στείλω ένα του χεριού

μου και ενόσω θα μένω εδώ, θάρχωμαι από καιρού εις καιρόν να σας βλέπω.

ΑΡΓΓΑΝ

Θα με υποχρεώσετε πολύ.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Τι διάβολο κάνετε μ' αυτό το χέρι;

ΑΡΓΓΑΝ

Τι;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Εγώ θα τώκοβα αμέσως αν ήμουν στη θέσι σας.

ΑΡΓΓΑΝ

Και γιατί;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δε βλέπετε πως σας παίρνει όλη την τροφή και δεν αφήνει να τρέφεται το άλλο μέρος;

ΑΡΓΓΑΝ

Ναι, μα μου χρειάζεται αυτό το χέρι.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αυτό το δεξί μάτι θα το είχα βγάλει εγώ αν ήμουν στη θέσι σας.

ΑΡΓΓΑΝ

Να βγάλω το ένα μου μάτι;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δε βλέπετε ότι δυσκολεύει το άλλο και του κλέβει την τροφή του; Πίστεψέ με, και φρόντισε να σου το βγάλουν το γρηγορώτερο· θα βλέπετε καθαρώτερα με το αριστερό.

ΑΡΓΓΑΝ

Δεν είναι βιαστικό το πράγμα, υποθέτω.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Χαίρετε. Λυπούμαι πολύ που σας αφήνω τόσο γρήγορα· αλλά είναι ανάγκη να παρευρεθώ σ' ένα μεγάλο συμβούλιο που θα γίνη για κάποιον, που πέθανε χθες.

ΑΡΓΓΑΝ

Για κάποιον, που πέθανε χθες;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι· για να γνωμοδοτήσω και να 'δω τι έπρεπε να του είχαν κάνει για να τον εγιάτρευαν. Χαίρετε.

ΑΡΓΓΑΝ

Ξαίρετε πως οι ασθενείς δε συνεβγάλουν ποτέ.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΒΕΡΑΛΔΟΣ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Να, πράγματι, ένας γιατρός που φαίνεται ικανότατος.

ΑΡΓΓΑΝ

Ναι, αλλά τρέχει πολύ.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Όλοι οι μεγάλοι γιατροί είνε τέτοιοι.

ΑΡΓΓΑΝ

Να κόψω το ένα χέρι μου και να βγάλω το ένα μάτι μου· για να τραφή περισσότερο το άλλο! Προτιμώ καλύτερα να μην τραφή τόσο πολύ. Ωραία εγχείρησι να μείνω μονόφθαλμος και κουλός!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ — ΑΡΓΓΑΝ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (κάνει πως μιλεί με κάποιον)

Πηγαίνετε, πηγαίνετε στο καλό. Δεν έχω όρεξι για γέλια.

ΑΡΓΓΑΝ

Τι τρέχει;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο γιατρός σας ήθελε να πιάση το σφυγμό μου.

ΑΡΓΓΑΝ

Μη χειρότερα! ενενήντα χρόνων άνθρωπος!

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Λοιπόν, αδελφέ μου, μια φορά που τα χάλασες με τον Πυργγόν σου, δε θέλεις να μιλήσωμε για κείνο το γάμο, που παρουσιάζεται για την ανηψιά μου;

ΑΡΓΓΑΝ

Όχι, αδελφέ μου, θέλω να την κλείσω σε μοναστήρι, αφού αντιτύνει στη θέλησί μου. Βλέπω πως είνε κάποιος έρωτας στη μέση κι' ανεκάλυψα μάλιστα κ' ένα κρυφό ραντεβού. Κανείς, εννοείς, δεν τώμαθε ακόμη πως τ' ανεκάλυψα.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Αι! καλά, αδελφέ μου, κι' αν είνε και καμμιά μικρή συμπάθεια, είν' έγκλημα κι' αυτό; Είνε προσβολή σου τάχατε, όταν η συμπάθεια αυτή έχει ένα ιερό σκοπό, ένα γάμο;

ΑΡΓΓΑΝ

Ό,τι κι' αν είνε, αδελφέ μου, τ' αποφάσισα πεια· θα γίνη καλόγρηα.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Το κάνεις για να ευχαριστήσης κάποιον.

ΑΡΓΓΑΝ

Εννοώ τι θέλεις να πης. Όλο στο ίδιο θέμα περιστρέφεσαι. Δεν μπορείς να χωνέψης τη γυναίκα μου.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Αι! λοιπόν, ναι, αδελφέ μου, αφού θέλεις να σου μιλήσω ξάστερα. Τη γυναίκα σου εννοώ. Και βρίσκω πειο ανυπόφορη τη στραβοκεφαλιά σου για κείνην, από τη στραβοκεφαλιά σου για την ιατρική. Πέφτεις με κλειστά τα μάτια σε όλες τις παγίδες που σου στήνει.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Α! κύριε! μη μιλείτε καθόλου για την κυρία· είναι γυναίκα, που δεν έχει κανείς τίποτα να πη γι' αυτήν, γυναίκα χωρίς προσποιήσεις. Τον αγαπάει τον κύριο που την αγαπάει όσο δα γι' αυτό. . .

ΑΡΓΓΑΝ

Για ρώτησέ την τι χάδια μου κάνει.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αλήθεια.

ΑΡΓΓΑΝ

Πόσο ανησυχεί για την αρρώστεια μου.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Βέβαια.

ΑΡΓΓΑΝ

Και πόσο με φροντίζει και πόσο κοπιάζει για μένα.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Πολύ σωστά, θέλετε να πιστέψετε και να δήτε πόσο τον αγαπάει η κυρία; Αφήστε με, κύριε, να τον κάνω να καταλάβη πόσο γελιέται.

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς δηλαδή;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όπου κι' αν είναι θάρθ' η κυρία. Ξαπλωθήτε σ' αυτή την πολυθρόνα και κάνετε πως είστε πεθαμένος. Θα δήτε πόσο θα λυπηθή όταν θα της το πω.

ΑΡΓΓΑΝ

Ναι, ας το κάνωμε.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι, αλλά να μη την αφήσετε πολλή ώρα στην απελπισία της, γιατί μπορεί και να πεθάνη

ΑΡΓΓΑΝ

Έννοια σου, ξαίρω εγώ.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Εσείς κρυφθήτε σ' εκείνη εκεί τη γωνιά.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΑΡΓΓΑΝ

Μήπως είνε επικίνδυνο πράγμα να κάνη κανείς τον πεθαμένο;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Όχι, όχι. Τι επικίνδυνο μπορεί να είνε; Ξαπλωθήτε εδώ
«χαμηλοφώνως» θα γελάσωμε που θα τα χάση ο αδελφός σας. Να η
κυρία. Μην κουνηθήτε καθόλου.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΟΓΔΟΗ

ΜΠΕΛΙΝΑ, ΑΡΓΓΑΝ (ξαπλωμένος) ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ (προσποιείται ότι δεν είδε την Μπελίναν)

Αχ! Θεέ μου! αχ! συμφορά μου! Τι ήταν τούτο το κακό;

ΜΠΕΛΙΝΑ

Τι τρέχει, Τουανέττα;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αχ! κυρία μου!

ΜΠΕΛΙΝΑ

Μα τι τρέχει;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο άντρας σας . . . πέθανε.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Ο άντρας μου πέθανε;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αχ' ναι· πέθανε ο μακαρίτης.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Είνε βέβαιον;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Βεβαιότατον. Κανείς δεν το ξαίρει ακόμα αυτό το δυστύχημα·
βρέθηκα μονάχη μου εδώ μέσα. Έπεσε απάνω στα χέρια μου. Να,
κοιτάχτε τον πώς είνε ξαπλωμένος μακρύς πλατύς στην πολυθρόνα.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Δόξα σοι ο Θεός! Εγλύτωσα πεια απ' αυτό το βάρος. Τι βλάκας που
είσαι, Τουανέττα, να λυπάσαι έτσι για ένα τέτοιο θάνατο!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ενόμιζα, κυρία μου, πως έπρεπε να κλαίω.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Πάψε, πάψε, δεν αξίζει τον κόπο. Τι χάνομε τάχα με το θάνατό
του; και τι θα εχρησίμευε στον κόσμο αυτός; Ένας άνθρωπος
φορτικός σ' όλους, βρώμικος, συχαμερός, διαρκώς μ' ένα κλύσμα
κι' ένα γιατρικό στην κοιλιά του, όλο να βγάξη μύξες, όλο να
βήχη, όλο να φτύνη. Μωρός, πληκτικός, παράξενος. Όλους μας
εκούραζε και μέρα — νύχτα δεν έκανε τίποτ' άλλο παρά να τα βάζη
με τις υπηρέτριες και τους υπηρέτας.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Να, ένας ωραίος επικήδειος.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Πρέπει, Τουανέττα, να με βοηθήσης στα σχέδια μου· θα σ'
ανταμείψω· αυτό να το ξαίρης. Αφού, για την καλή μας τύχη,
κανείς ακόμα δεν τώμαθε, ας τον πάμε στο κρεβάτι του κι' ας
κρατήσωμε μυστικό το θάνατό του ως που να τελειώσω εγώ τη
δουλειά μου. Υπάρχουν χαρτιά, υπάρχουν χρήματα, που θα τα
σηκώσω, εννοείς, όλα. Δεν είναι δίκαιο, έτσι, χωρίς κανένα
κέρδος να χάσω κοντά του τα ωραιότερα χρόνια της ζωής μου. Έλα,
Τουανέττα, ας πάρωμε πρώτα όλα τα κλειδιά του.

ΑΡΓΓΑΝ (εγείρεται αποτόμως)

Σιγά, μη βιάζεσθε.

ΜΠΕΛΙΝΑ

Α α α!

ΑΡΓΓΑΝ

Μάλιστα, κυρία γυναίκα μου, έτσι μ' αγαπάς!

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μπα! ο μακαρίτης δεν ήταν πεθαμένος!

ΑΡΓΓΑΝ (στην Μπελ. που φεύγει) Χαίρω πολύ που είδα την αγάπη σου
και που άκουσα τον πανηγυρικό μου. Αυτό θα με διδάξη και μένα να
βάλω γνώσι στο εξής και θα μ' εμποδίση να κανω και πολλά άλλα.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΝΑΤΗ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ, ΑΡΓΓΑΝ, ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ,

ΒΕΡΑΛΔΟΣ (εξερχόμενος από το μέρος όπου ήτο κρυμμένος.)
Λοιπόν, αδελφέ μου, τα βλέπεις;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Μα την πίστιν μου, ποτέ μου δεν το πίστευα τέτοιο πράγμα. Αλλά να, ακούω να έρχεται η κόρη σας. Πάρετε την ίδια στάσι, να δούμε τι θα κάνει εκείνη και πώς θα της φανή ο θάνατός σας. Καλό είναι να τη δοκιμάσετε κι' αυτήν. Μια φορά που κάνατε αρχή, θα γνωρίσετε επί τέλους τα αισθήματα της φαμίλλιας σας.

(Ο Βεράλδος κρύβεται)

ΣΚΗΝΗ ΕΙΚΟΣΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ — ΑΓΓΕΛΙΚΗ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

(προσποιείται ότι δεν βλέπει την Αγγελ.)
Αχ! Θεέ μου! τι φριχτή δυστυχία! τι μαύρη μέρα η σημερινή!

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Τι έχεις, Τουανέττα; γιατί κλαις;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αλλοίμονο! έχω να σου πω μια θλιβερή είδησι.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ε! Τι;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ο πατέρας σας πέθανε

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ο πατέρας μου πέθανε; Τι λες, Τουανέττα;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Ναι, κυττάχτε τον εκεί. Τώρα μόλις εξεψύχησε, ύστερα από μια λιποθυμία, που τον έπιασε.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αχ! Θεέ μου! τι δυστυχία! τι σκληρό κτύπημα! Αλλοίμονο! έχασα τον πατέρα μου, το μόνο πράγμα που μου έμενε στον κόσμο! Και το απελπιστικώτερο ακόμα, τον έχασα σε μια στιγμή που ήταν θυμωμένος μαζί μου! Τι θα γίνω η δυστυχής! και τι παρηγοριά μπορώ να βρω ύστερα από μια τέτοια στέρησι;

ΣΚΗΝΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΡΩΤΗ

ΑΡΓΓΑΝ, ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΚΛΕΑΝΘΗΣ, ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Μα τι έχεις, Αγγελική μου; τι δυστύχημα σου συμβαίνει και κλαίς έτσι;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αχ! κλαίω ό,τι προσφιλέστερο και ό,τι πολυτιμότερο μπορούσα να χάσω στη ζωή μου, κλαίω το θάνατο του πατέρα μου.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Θεέ μου! τι δυστύχημα! τι απροσδόκητη ατυχία! τώρα που είχα κ' εγώ παρακαλέσει το θείο σου να σε ζητήση για μένα κ' ήρθα να παρουσιαστώ στον πατέρα σου και να προσπαθήσω με σεβασμό και με χίλια παρακάλια να τον πείσω να μην αρνηθή.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Όχι, Κλεάνθη, μη μιλής πλέον γι' αυτό· ας αφήσωμε κάθε σκέψη γάμου. Ύστερα από τη στέρηση του πατέρα μου δε θέλω να μπω πλέον στον κόσμο, ποτέ πλέον. Ναι, πατέρα μου, αν αντέτεινα πριν στη θέλησί σου, θακολουθήσω τουλάχιστον μια από τις επιθυμίες σου για να επανορθώσω τη λύπη που έννοιωσες εξ αιτίας μου (γονατίζει). Δέξου, πατέρα μου, την υπόσχεσί μου και άφησέ με να σε φιλήσω για να σου δείξω την αγάπη μου.

ΑΡΓΓΑΝ (αγκαλιάζει την Αγγελική)

Αχ! κόρη μου!

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Α! . . .

ΑΡΓΓΑΝ

Έλα, μη φοβάσαι· δεν είμαι πεθαμένος. Είσαι αίμα μου, είσαι αληθινή μου κόρη και είμαι ενθουσιασμένος που γνώρισα τον καλό σου χαρακτήρα.

ΣΚΗΝΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΡΓΓΑΝ, ΒΕΡΑΛΔΟΣ, ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ, ΚΛΕΑΝΘΗΣ.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Αχ! Τι χαρά μου! Πατέρα μου, μια φορά που ο Θεός δεν ήθελε να σε χάσω και μου ξαναδίνει την ευτυχία, επίτρεψέ μου να πέσω στα πόδια σου και να σου ζητήσω μια χάρι. Αν δεν εγκρίνης τη συμπάθεια της καρδιάς μου, αν μου αρνείσαι να πάρω τον Κλεάνθη, σ' εξορκίζω, πατέρα μου, να μη μ' αναγκάσης τουλάχιστον να πάρω άλλον. Αυτή είναι η μόνη χάρι που σου ζητώ.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ (γονατίζει εμπρός στον Αργγάν)

Ναι, κύριε Αργγάν, λυπηθήτε την κι' αυτήν και μένα, και μην εναντιώνεσθε σε μια τόσο ευγενική αγάπη.

ΒΕΡΑΛΛΟΣ

Βαστάει η καρδιά σου, αδελφέ μου;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Δε σας συγκινεί, αφέντη, μια τέτοια αγάπη;

ΑΡΓΓΑΝ

Ας γίνη γιατρός και θα συναινέσω για το γάμο (στον Κλεάνθη).

Ναι, γίνου γιατρός και σου δίνω την κόρη μου.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Ευχαρίστω, κύριε Αργγάν. Αν είναι μόνο αυτό για να γίνω γαμβρός σας, και γιατρός γίνομαι και φαρμακοποιός και ό,τι θέλετε. Δεν είναι δύσκολο πράγμα. Είμαι πρόθυμος να κάνω ό,τι δήποτε για ν' αποκτήσω την ωραία Αγγελική.

ΒΕΡΑΛΛΟΣ

Ξαίρεις τι σκέφτηκα, αδελφέ μου; Να γίνης εσύ γιατρός. Θα σου είναι πολύ πειο κόμοδο, γιατί θάχης μέσα σου ό,τι σου χρειάζεται.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Αλήθεια. Είναι ο μόνος τρόπος να γιατρευθήτε μιαν ώρα αρχήτερα. Καμμιά αρρώστεια δεν τολμάει να τα βάλη μ' ένα γιατρό.

ΑΡΓΓΑΝ

Μου φαίνεται πως με κοροϊδεύεις, αδελφέ μου. Στην ηλικία που είμαι, μπορώ να σπουδάσω εγώ;

ΒΕΡΑΛΛΟΣ

Γιατί να σπουδάσης; Είσαι αρκετά μορφωμένος. Νάξερεις πόσοι απ' αυτούς δεν έχουν τη δική σου αξία!

ΑΡΓΓΑΝ

Αλλά πρέπει να ξαίρω να μιλώ καλά τα λατινικά, να γνωρίζω τις αρρώστειες και τα φάρμακα για την καθεμιά.

ΒΕΡΑΛΛΟΣ

Μόλις βάλης τη ρόμπα και το σκούφωμα του γιατρού, θα τα μάθης όλα και έπειτα θα γίνης πολύ καλύτερος απ' ό,τι φαντάζεσαι.

ΑΡΓΓΑΝ

Τι; αρκεί η ρόμπα μοναχά για να μπορή κανε |ς να συζητή για κάθε αρρώστεια;

ΒΕΡΑΛΛΟΣ

Και βέβαια. Αρκεί να φορή κανείς τη ρόμπα και τη σκούφια του γιατρού, και κάθε ασυναρτησία γίνεται σοφία και κάθε μωρία γίνεται λογική.

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Και μόνο τα γένεια σας, αφέντη, είνε αρκετά. Τα γένεια είνε το μισό του γιατρού.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Εν πάση περιπτώσει είμαι πρόθυμος να κάνω ό,τι αποφασίσετε.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ (στον Αργγάν)

Θέλεις η υπόθεσις να τελειώση τώρα αμέσως;

ΑΡΓΓΑΝ

Πώς τώρα αμέσως;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Και μέσα στο σπίτι σου μάλιστα.

ΑΡΓΓΑΝ

Μέσα στο σπίτι μου;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Ναι. Γνωρίζω μια σχολή από φίλους γιατρούς. Θα έλθω τώρα αμέσως για να σε αναγορεύσω γιατρό μέσα στη σάλα σου. Άλλως τε δεν θα σου στοιχίση και τίποτε.

ΑΡΓΓΑΝ

Εγώ όμως τι να ειπώ, τι ν' απαντήσω;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Θα σε διδάξη με δυο λέξεις και θα σου δώση γραπτό ό,τι θα ειπής. Πήγαινε να φορέσης ένα αξιοπρεπές ένδυμα. Εγώ θα στείλω να την φωνάξουν.

ΑΡΓΓΑΝ

Εμπρός, ας γίνη κι' αυτό.

ΣΚΗΝΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΤΡΙΤΗ

ΒΕΡΑΛΔΟΣ — ΑΓΓΕΛΙΚΗ — ΚΛΕΑΝΘΗΣ — ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Τι εννοείτε με τη φιλική ιατρική σχολή, που μας αναφέρετε;

ΤΟΥΑΝΕΤΤΑ

Τι σχεδιάζετε να κάνετε;

ΒΕΡΑΛΔΟΣ

Να σας διασκεδάσω λιγάκι απόψε. Οι ηθοποιοί ετοίμασαν ένα μικρό ιντερμέντιο για τη δεξίωσι ενός γιατρού, με χορούς και μουσική. Θέλω να διασκεδάσωμεν όλοι μαζί. Ο αδελφός μου θα είναι ο πρωταγωνιστής.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Καλέ θείε, νομίζω πως το παρακάνετε και περιπαίζετε πολύ τον πατέρα μου.

ΒΕΡΑΛΔΟΣ.

Δεν τον περιπαίζομεν, ανηψιούλα μου, αλλά συμμορφωνόμεθα με της

φαντασιοπληξίες του. Άλλως τε, αυτό γίνεται μεταξύ μας. Μπορούμε και 'μείς να πάρωμε από ένα ρόλον ο καθένας μας και να κωμικοποιηθούμε σε στενό κύκλο. Το καρναβάλι το επιτρέπει. Πάμε γρήγορα να ετοιμάσωμε την διάσκέδασιν.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ (στην Αγγελική)
Δέχεσαι;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Δέχομαι, αφού ο θεός μου μας παρακινεί.

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

(Κωμική αναγόρευσις ενός γιατρού με προσαγορεύσεις, άσματα και χορόν. Πολλοί διακοσμηταί έρχονται να ετοιμάσωμε την αίθουσαν και να τακτοποιήσωμε τα καθίσματα. Κατόπιν εισέρχεται όλος ο όμιλος, ο οποίος απαρτίζεται από οκτώ πρόσωπα κρατούντα κλυστήρια, έξ φαρμακοποιούς, είκοσι δύο διδάκτορας, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και εκείνος που αναγορεύεται γιατρός, από οκτώ χορεύοντας και δύο τραγουδούντας χειρουργούς. Όλοι καταλαμβάνουν τας θέσεις των, έκαστος κατά την τάξιν εις την οποίαν ανήκει).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Σοφώτατοι διδάκτορες,
καθηγηταί της γιατρικής
σεις που συνήλθατε εδώ.
Και σεις οι άλλοι κύριοι,
οι πιστοί εκτελεστοί
των αποφάσεων της σχολής.
Χειρουργοί, φαρμακοποιοί
και όλη η συντροφία
έχετε υγείαν, πλούτη και τιμήν
και όρεξιν καλήν.

Δεν ημπορώ, σοφοί συνάδελφοι,
να παραστήσω ακριβώς
τι επινόησις καλή
είναι το γιατρικό επάγγελμα·
πόσο καλή και ευεργετική
είν' η ευλογημένη γιατρική
Μόνο με τ' όνομά της,
με τα εξάϊσια θαύματά της,
από την πιο παλιά εποχή
δίνει σε τόσους τη ζωή.

Όπου γης κι' αν ήμαστε
εξακουστοί γινόμαστε·
όλοι, μεγάλοι και μικροί
σε μας τρέχουν σαν τρελλοί.
Στα γιατρικά μας καταφεύγουν
και σαν θεούς μας θεωρούν,

πρίγκηπες και μεγιστάνες
τας συνταγάς μας εκτελούν.

Σύνεσις και λογικόν
μας επιβάλλουνε λοιπόν
να εργαζώμεθα πολύ
για να διατηρήσουμε καλή
πίστι, φήμη και τιμή.
Προσοχή να μη δεχώμαστε
στο σώμα των σοφών γιατρών·
παρά ανθρώπους ικανούς
για το 'ψηλό επάγγελμα.

Γι' αυτό σας εκαλέσαμε·
ο άνθρωπος που βλέπετε
έχει προσόντα για γιατρός
και είναι ικανώτατος.
Τους αρρώστους ερωτά
κ' εξετάζει κατά βάθος
για κάθε πάθος χωριστά,
χωρίς να πέφτη και σε λάθος.

ΠΡΩΤΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

Αν επιτρέπη ο πρόεδρος
και οι σοφοί διδάκτορες
και όλοι οι παριστάμενοι,
στον ικανώτατο υποψήφιο
που σέβομαι και εκτιμώ
θα υποβάλω μιαν ερώτησι:
Ποια η αιτία κ' η αφορμή
που ύπνο φέρνει τ' όπιον.

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Στου σοφού δασκάλου την ερώτησι:
ποια η αιτία κ' η αφορμή
που ύπνο φέρνει τ' όπιον
θα δώσω την εξής απάντησι:
Μέσα σ' αυτό το φάρμακο
ουσία υπάρχει υπνωτική
που έχει την ιδιότητα
της αισθήσεις να ναρκώνει.

ΧΟΡΟΣ

Ωραία η απάντησις,
να εισέλθη είναι άξιος
στο συνάφι των γιατρών.
Καλή 'νε η απάντησις.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

Με την άδεια του προέδρου,
της σοφωτάτης μας σχολής
και των εδώ παρισταμένων,
ήθελα να σ' ερωτήσω,
αξιώτατε υποψήφιε,
ποια φάρμακα ενδείκνυνται
στης ιδρωπικίας την ασθένεια.

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Κλύσμα και αφαίμαξις
κι' ένα καλό καθαρτικό.

ΧΟΡΟΣ

Ωραία η Απάντησις,
να εισέλθη είναι άξιος
στο συνάφι των γιατρών.
Καλή 'νε η Απάντησις.

ΤΡΙΤΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

Εάν νομίζουνε καλόν
ο πρόεδρος και η Σχολή
και όλοι οι παριστάμενοι,
θα σ' ερωτήσω και εγώ,
σοφώτατε υποψήφιε,
ποια φάρμακα θα έδινες
στους πάσχοντας τους πνεύμονας
και στους πολύ ασθματικούς;

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Κλύσμα και αφαίμαξις
κι' ένα καλό καθαρτικό.

ΧΟΡΟΣ

Ωραία η απάντησις,
να εισέλθη είναι άξιος
στο συνάφι των γιατρών.
Καλή 'νε η απάντησις.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

Θαυμάσια απήντησε
και στις δύο ασθeneίας.
Αλλ' αν τον κύριον πρόεδρον,
την σοφωτάτην μας Σχολήν
και όλην την ομήγυριν,
δεν ενοχλώ παντάπασιν,
θα κάνω μιαν ερώτησι
στον ικανό υποψήφιο.
Χθες το βράδυ έπεσε
στα χέρια μου ένας άρρωστος.

Έχει μεγάλον πυρετόν
κι' ένα δυνατόν σφυγμόν·
φοβερόν πόνον στο κεφάλι,
έχει και πόνους στο πλευρό·
με μεγάλην δυσκολίαν
και με κόπον αναπνέει.
Έχετε την καλωσύνην,
ικανώτατε υποψήφιε,
να μου πήτε τι να κάμω
στην περίστασιν αυτή;

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Να του κάνης ένα κλύσμα,

έπειτα αφαίμαξιν
κ' έπειτα καθαρτικό.

ΠΕΜΠΤΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

Αν η αρρώστεια επιμένη
και να θεραπευθή δε θέλη
τι πρέπει να του κάμωμεν;

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Να του κάνετ' ένα κλύσμα
έπειτα αφαίμαξιν
κ' έπειτα καθαρτικό·
πάλιν κλύσμα και αφαίμαξιν
και δεύτερο καθαρτικό.

ΧΟΡΟΣ

Ωραία η απάντησις,
να εισέλθη είναι άξιος
στο συνάφι των γιατρών.
Καλή νε η απάντησις

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ορκίζεσαι πως θα τηρής
με φρόνησιν και κρίσιν
τας διατάξεις της Σχολής
της επιστήμης τους κανόνας;

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Ορκίζομαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Πως σ' όλα τα συμβούλια
με πίστιν θα ακολουθής
των παλαιών γιατρών την γνώμην,
είτε καλήν είτε κακήν;

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Ορκίζομαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ορκίζεσαι ότι ποτέ
δεν θέλεις μεταχειρισθή
φάρμακα διάφορα
από εκείνα που ορίζει
η θαυμάσια ιατρική,
έστω κι' αν ο άρρωστος
πρόκειται να σκάση
και να πεθάνη στη στιγμή;

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Ορκίζομαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κ' εγώ μ' αυτόν εδώ τον σκούφον
τον άξιον και σεβαστόν
το δικαίωμα σου δίνω και την άδεια

όλον τον κόσμο να γιατρεύης,
ν' αφαιμάσης, να κενώνης,
να τρυπάς, να κόβης και να τέμνης
χωρίς να δίνης λόγο σε κανένα

(Όλοι οι χειρουργοί και οι φαρμακοποιοί προσέρχονται να
χαιρετίσουν τον υποψήφιον με ρυθμικές υποκλίσεις

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Μεγάλοι δόκτορες της επιστήμης,
της μάνας και συναμικής
θα ήτανε για μένα τρέλλα,
πράγμα γελοίων και ανάρμοστον,
αν παρέλειπα να σπεύσω
το εγκώμιο να σας πλέξω:
αν δεν ερχόμουν να προσθέσω
φώτα εις τον ήλιο,
άστρα εις τον ουρανό,
κύματα στη θάλασσα,
τριαντάφυλλα στην άνοιξι.
Αντί λοιπόν ευχαριστίας
δεχθήτε με ολίγας λέξεις,
πολλάς να εκφράσω χάριτας
στο σεβαστό συνάφι μας.
Σε σας μόνον οφείλω
ό,τι στη φύσι δεν χρεωστώ
ούτε και στον πατέρα μου.
Η φύσις κι' ο πατέρας μου
άνθρωπο με έπλασαν,
σεις όμως με εκάματε
κάτι περισσότερον·
μ' εκάματε σοφό γιατρό.
Δόξα, χάρις και τιμή
σ' εκείνους που εχάραξαν
στην ταπεινή μου την καρδιά
αισθήματα αιώνια.

ΧΟΡΟΣ

Ζήτω, ζήτω εκατό φοραίς
ο νέος μας γιατρός
που τόσον ωραία ομιλεί.
Χίλια ν' αν' τα χρόνια του,
ας τρώη και ας πίνη
ας κάνη όσας αφαιμάξεις θέλει
και τους αρρώστους ας σκοτώνη.

(Όλοι οι ιατροί και οι φαρμακοποιοί χορεύουν υπό τους ήχους των
οργάνων, των φωνών και εν μέσω των χειροκροτημάτων και του
κρότου των ιδίων των φαρμακοποιών).

ΙΑΤΡΟΣ

Είθε ο Θεός να δώση
σοφάς να θεωρή τας συνταγάς του
και με άπειρες ρετσέτες
να γεμίξη φαρμακεία
και του κόσμου τα ιατρεία.

ΧΟΡΟΣ

Ζήτω, ζήτω εκατό φοραίς
ο νέος μας γιατρός,
που τόσο ωραία ομιλεί!
χίλια ν' άν' τα χρόνια του,
ας τρώη και ας πίνη
ας κάνη όσας αφαιμάξεις θέλει
και τους αρρώστους ας σκοτώνη

ΙΑΤΡΟΣ

Είθε όλα τα χρόνια του
να είναι καλά και τυχερά
είθε να έχει πάντοτε
αρρώστιες από πυρετούς
πανώλην και πλευρίτιδα
από πληθώραν αίματος
κι' από δυσεντερίαν.

ΧΟΡΟΣ

Ζήτω, ζήτω εκατό φοραίς
ο νέος μας γιατρός,
που τόσο ωραία ομιλεί·
χίλια ν' άν' τα χρόνια του,
ας τρώη και ας πίνη
ας κάνη όσες αφαιμάξεις θέλει
και τους αρρώστους ας σκοτώνη.

(Όλοι οι ιατροί, χειρουργοί και φαρμακοποιοί εξέρχονται με την
σειράν των εν πομπή όπως είχαν εισέλθει).

ΤΕΛΟΣ

End of the Project Gutenberg EBook of Le malade imaginaire, by Molière

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK LE MALADE IMAGINAIRE ***

***** This file should be named 36944-0.txt or 36944-0.zip *****

This and all associated files of various formats will be found in:

<http://www.gutenberg.org/3/6/9/4/36944/>

Produced by Sophia Canoni. Thanks to Geprge Canonis for
his major work in proofreading.

Updated editions will replace the previous one--the old editions
will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no

one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation"

or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, are critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pglaf.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact

information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily

keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.